

Pismo Związku Polaków w Rumunii

Polonus

10 (320) 2023 Revista Uniunii Polonezilor din România

Rok 2023 to już dziewiąty rok spotkań popularno-naukowych pod nazwą Bukowiński Festiwal Nauki. Pierwsze wykłady festiwalowe wygłoszone były w 2015 r. W roku 2020 w warunkach obostrzeń związanych z Covid-19 zorganizowano tylko jedno spotkanie jako edycję specjalną festiwalu, która nie wchodzi w numerację całego cyklu. VIII Bukowiński Festiwal Nauki, zgodnie z tradycją, odbywał się kolejno w kilku różnych miejscach, towarzysząc Międzynarodowemu Festiwalowi Folklorystycznemu „Bukowińskie Spotkania” w Jastrowiu, Dzierżoniowie i w Câmpulung Moldovenesc oraz Świętu Parku Dworskiego w Iłowej. Na VIII Bukowiński Festiwal Nauki złożyły się 24 wykłady z cyklu *Bliſcy Nieznajomi*, dwa wykłady z cyklu *Kultura – Natura*, pięć promocji wydawnictw o tematyce bukowskińskiej, sześć spotkań w ramach Bukowińskiego Klubu Filmowego, pięć wystaw oraz cztery rozmowy *Z Bukowiną w sercu*. Ponadto spotkanie w muzeum w Dzierżoniowie uświetnił występ chóru.

Poniżej przedstawiamy relacje uczestników tych wydarzeń.

Bukowiński Festiwal Nauki oczami nowicjuszy, czyli początek bukowińskiej przygody

Warszawa skąpana była w pięknym wiosennym słońcu, kiedy w pokoju dyrekcyjnym Instytutu Slawistyki Polskiej Akademii Nauk odbyło się pierwsze spotkanie Centrum Kompetencji Cyfrowych Uniwersytetu Warszawskiego z prof. Heleną Krasowską. Był to rok 2019. Zbliżał się termin złożenia wniosku w konkursie NPRH (Narodowy Program Rozwoju Humanistyki), a Helena Krasowska starała się przekazać nam, jakimi pracami się zajmuje, i zrozumieć, w jakim zakresie moglibyśmy pomóc jej w prowadzeniu badań dokumentacyjnych. Spotkanie było niezwykle ciekawe. Obie strony wyszły z niego z silnymi przekonaniem – my o pełnym zrozumieniu zakresu merytorycznego projektu i materii, z którą przyjdzie się nam zmierzyć, a prof. Krasowska (wówczas wicedyrektor IS PAN) o zakresie naszych kompetencji i planowanych pracach. O tym, jak bardzo niedoszacowane były to wyobrażenia o swojej wzajemnej wiedzy, mieliśmy się dopiero przekonać. Wniosek projektowy został napisany i złożony. Przedziwne meandry jego oceny, procedowania i ogłoszenia sprawiły, że przez kolejne cztery

Anul 2023 este al nouălea an de întâlniri popular-științifice cu denumirea Festivalul Bucovinean al Științei. Primele conferințe ale festivalului au fost ținute în anul 2015. În anul 2020, în condițiile restricțiilor legate de Covid-19 a fost organizată o singură întâlnire, ca ediție specială a festivalului, care nu face parte din numerotarea întregului ciclu. Conform tradiției, cea de-a VIII-a ediție a Festivalului Bucovinean al Științei s-a desfășurat consecutiv în mai multe locații diferite, însoțind Festivalul Internațional de Folclor „Întâlniri Bucovinene” de la Jastrowie, Dzierżoniów și Câmpulung Moldovenesc, precum și Festivalul Parcului Conacului de la Iłowa. La a VIII-a ediție a Festivalului Bucovinean al Științei s-au prezentat 24 de prelegeri din seria *Necunoscuții de lângă noi*, două prelegeri din seria *Cultură – Natură*, cinci promovări de cărți cu tematică bucovineană, șase întâlniri în cadrul Clubului Bucovinean de Film, cinci expoziții și patru discuții *Cu Bucovina în inimă*. În afară de aceasta, întâlnirea de la muzeul din Dzierżoniów a fost înfrumusețată de concertul corului.

Mai jos vă prezentăm relatările participanților la aceste evenimente.

Festivalul Bucovinean al Științei prin ochii novicilor, adică începutul aventurii bucovinene

Varșovia era scăldată într-un frumos soare de toamnă când în biroul conducerii Institutului de Slavică al Academiei Poloneze de Știință a avut loc prima întâlnire a Centrului de Competențe Digitale al Universității din Varșovia cu prof. Helena Krasowska. Era anul 2019. Se apropia termenul pentru depunerea cererii pentru concursul din cadrul Programului Național pentru Dezvoltarea Umanisticii, iar Helena Krasowska încerca să ne transmită în ce constă activitatea sa și să înțelegem în ce măsură am putea să o ajutăm în cercetarea documentară. Întâlnirea a fost foarte interesantă. Ambele părți au ieșit de la întâlnire cu convingeri puternice – înțelegeam pe deplin domeniul de aplicare a proiectului și a subiectului pe care îl vom aborda, iar prof. Krasowska (pe atunci directorul adjunct al Institutului de Slavică a Academiei Poloneze de Știință) despre atribuțiile noastre și activitățile planificate. Despre cât de subestimate erau percepțiile despre cunoștințele reciproce aveam să aflăm mai târziu. Propunerea de proiect a fost scri-

lata właściwie nie mieliśmy informacji o jego dalszych losach. Helena Krasowska została profesorem zwyczajnym, nasza jednostka rozrosła się i zdążyła zmienić miejsce swojej siedziby, gdy nagle wiosną 2023 r. okazało się, że będziemy jednak realizowali wspólny projekt. Wszystko zaczęło błyskawicznie przyspieszać. Już późną wiosną prof. Krasowska zaprosiła nas do udziału w Bukowińskim Festiwalu Nauki, który był częścią 34. Międzynarodowego Festiwalu Folklorystycznego „Bukowińskie Spotkania”. Ale jak to „34”? To był pierwszy sygnał, że być może nie doceniliśmy skali tego, z czym za chwilę mieliśmy się zmierzyć...

Zaplanowaliśmy wyjazd do Jastrowia prosto na pierwszy dzień konferencji (z pominięciem pierwszych dni całego festiwalu). Bazując na dotychczasowych doświadczeniach konferencyjnych zakładaliśmy, że wraz z kierowniczką projektu zaprezentujemy jego założenia od strony technicznej i dokumentacyjnej oraz pokażemy możliwości, jakie dają tzw. nowe technologie w zachowaniu dziedzictwa kulturowego. Mieliśmy też nadzieję, że dowiemy się więcej o Bukowinie. Już w pierwszych godzinach po przyjeździe zrozumieliśmy, jak mylne to były założenia. Owszem, zaprezentowaliśmy swoje plany i pozyskaliśmy wiedzę, ale zaczęło do nas docierać, że to nie jest zwykły festiwal, zwykła konferencja, zwykli ludzie i zwykłe spotkanie. Poczuliśmy, że zostaliśmy wpuszczeni do nieznanego nam, bukowińskiego wymiaru rzeczywistości.

Sama konferencja znacznie różniła się od tych, w których zdarza nam się uczestniczyć – przede wszystkim ze względu na publiczność. Osoby obecne na sali niejednokrotnie doskonale znały tematykę wystąpień z własnych doświadczeń, rodzinnych opowieści, własnych poszukiwań. Publiczność nie występowała tu zatem w roli odbiorców wiedzy – była jej źródłem, weryfikując informacje, aktywnie włączając się w dyskusje i rekonstruowanie wydarzeń. Badanie Bukowiny i mówienie o niej było w rzeczywistości badaniem losów ich rodzin i mówieniem o nich. I tego samego miała dotyczyć nasza praca w projekcie, co z jednej strony nas zachwycało, a z drugiej wytworzyło ogromną presję i obawy, czy zdołamy na tyle wnikać w świat Bukowiny, by uchwycić jego elementy naszymi metodami i narzędziami dokumentacyjnymi.

Po zakończeniu obrad wszystko przyspieszyło jeszcze bardziej. Kręciło nam się w głowach od występow zespołów i spotkań z osobami związanymi z Bukowiną. Poznaliśmy dyrektora festiwalu,

să și depusă. Meandrele bizare ale evaluării, procedurii și anunțării sale au făcut ca, în următorii patru ani, să nu avem practic nicio informație despre soarta sa ulterioară. Helena Krasowska devenise profesor titular, unitatea noastră se dezvoltase și reușise să își mute sediul, când, în primăvara anului 2023, a devenit brusc clar că vom desfășura totuși un proiect comun. Totul a început să se precipite rapid. Încă de la sfârșitul primăverii, doamna profesor ne-a invitat să participăm la Festivalul Bucovinean al Științei, care făcea parte din cel de-al 34-lea Festival Internațional de Folclor „Întâlniri Bucovinene”. Dar cum „34”? Acesta a fost primul semn că poate subestimaseam amploarea a ceea ce ce urma să ne confruntăm...

Am plănuțit plecarea noastră la Jastrowie direct pentru prima zi a conferinței (sărind peste primele zile ale întregului festival). Bazându-ne pe experiențele anterioare de la diferite conferințe, am presupus că, împreună cu coordonatorul de proiect, vom prezenta proiectul din punct de vedere tehnic și documentar și vom arăta posibilitățile oferite de așa-numitele tehnologii noi în conservarea patrimoniului cultural. De asemenea, am sperat să aflăm mai multe despre Bucovina. Încă din primele ore de la sosirea noastră ne-am dat seama cât de greșite erau aceste presupuneri. Într-adevăr, ne-am prezentat planurile și am obținut informațiile necesare, dar am început să ne dăm seama că acesta nu este un festival obișnuit, nici o conferință obișnuită, nici oameni obișnuiți și nici o întâlnire obișnuită. Am simțit că am fost introduși într-o dimensiune necunoscută nouă a realității din Bucovina.

Conferința în sine se diferenția de cele la care ni se întâmplă să participăm – mai ales în ceea ce privește publicul. Persoanele prezente în sală, de cele mai multe ori cunoșteau bine tematica prezentărilor din propriile experiențe, povestirile de familie, propriile cercetări. Aici publicul nu avea rolul de receptor de cunoștințe – era sursa acesteia, verificând informația, participând activ la discuții și la reconstituirea evenimentelor. Cercetarea Bucovinei și discuțiile despre aceasta, de fapt, cercetau destinele familiilor lor și vorbeau despre ele. Și în acest lucru consta munca noastră din cadrul proiectului, ceea ce, pe de o parte, ne-a entuziasmat, iar pe de altă parte, a creat o presiune și temeri enorme cu privire la faptul dacă vom reuși să pătrundem suficient de mult în lumea Bucovinei pentru a-i surprinde elementele cu metodele și instrumentele noastre documentare.

După încheierea discuțiilor totul s-a precipitat și mai mult. Totul ne fascina, de la spectacolele

Zbigniewa Kowalskiego (od następnego dnia nazywanego „Drogim Zbigniewem”), dr Magdalенę Pokrzyńską, Maję Fisjuk, Natalię Karalasz, prof. Krzysztofa Nowaka, Karolinę Frączek, a także pierwsze osoby z zespołów, zarówno polskich, jak i węgierskich czy rumuńskich. A potrawy i napoje, których spróbowaliśmy podczas części *Bukowińskie Smaki* zupełnie skradły nasze serca.

I zanim się obejrzelismy, piszemy ten tekst już po pobycie w Nowym Sokołcu, gdzie zostawiliśmy wielu naszych nowych przyjaciół, z Gerwazym i Victorią Longher, księdzem Stanisławem, siostrą Bronisławą, Anią Zielonką oraz wszystkimi wspaniałymi ciotkami na czele. Ale to już zupełnie inna historia.

Z dzisiejszej perspektywy nie możemy uwierzyć, że jeszcze w maju Bukowina i jej mieszkańcy nie byli częścią naszego życia i naszej rzeczywistości.

Dominik Purchała, Aneta Daszuta
– Centrum Kompetencji Cyfrowych UW

**CZĘŚĆ I
JASTROWIE**
22-25.06.2023

LEŚNA CHATA UL. JEZIORNA 1
23.06.2023 – PIĄTEK GODZ. 10.30 – 14.00

Uroczyste otwarcie pierwszej części VIII. Bukowińskiego Festiwalu Nauki
Agnieszka Głyszewska-Kłofik, Karolina Frączek, Zbigniew Kowalski, Helena Krasowska, Magdalena Pokrzyńska

Wykłady popularno-naukowe z serii *Bliscy Nieznajomi*
Jarosław Leszczyński, *Zagadkowe początki historii Jastrówia*
Damian Ciarciński, *Historia Konsulatu Generalnego Rzeczypospolitej Polskiej w Czerniowcach w latach Drogiej Rzeczypospolitej*
Tomi Kozłowski, *Tradycyjna ocena i zastosowanie*
Hanieta Sabol, *The use of medicines. Traditional medical practices in Bukovina 1880-1918*

Wykład popularno-naukowy z serii *Kultura - Natura*
Krzysztof Dymek, *Ochrona gatunkowa ptaków w pilskich lasach*

Wystawa multimedialna
Одарка Кучерина, Буковинська Тайстра

Promocja wydawnictw
Zbigniew Kowalski, *Międzynarodowy Folklorystyczny Festiwal „Bukowińskie Spotkania” 1990-2023*

Bukowiński klub filmowy
Prowadzenie: Bartosz Kuświk

24.06.2023 – SOBOTA GODZ. 10.00 – 14.00

Wykłady popularno-naukowe z serii *Bliscy Nieznajomi*
Helena Krasowska, *Encyklopedia wiedzy o Polakach na Bukowinie Karpacijskiej*
Magdalena Pokrzyńska, *Świadectwo zanikającego dziedzictwa*
Aneta Daszuta, *Nowoczesne metody dokumentacji i upowszechniania dziedzictwa kulturowego*
Dominik Purchała, *Fragmentacja – czym jest i do czego służy?*
Krzysztof Nowak, *Repartytoryjne dzieło i sztuka Pogotowia*
Ольга Сухицька, *Навчання польської мови біженців з України. Методи, мотивація*

Rozmowa z cyklu *Z Bukowiną w sercu*
Krzysztof Juraszek, Lucyna Maj, Bożena Zygałdo, Hanna Zygałdo, 65 lat zespołu *Pojana*
Prowadzenie: Helena Krasowska, Magdalena Pokrzyńska

Bukowiński klub filmowy
Prowadzenie: Robert Pokrzyński

Promocja wydawnictw
Gerwazy Longier, Wiktor Longier, „Polonus”. *Pismo Związku Polaków w Rumunii, kwartalnik „Mały Polonus”*

 Minister Edukacji i Nauki

Projekt dofinansowany ze środków Ministra Edukacji i Nauki w ramach programu pod nazwą „Społeczna odpowiedzialność nauki II”

POMYSŁ I REALIZACJA: Helena Krasowska, Magdalena Pokrzyńska

ORGANIZATORZY: Fundacja Slawistica, Regionalne Centrum Kultury – Fabryka Emocji w Pile, Instytut Slawistyczny Akademii Nauk, Instytut Slawistyczny Uniwersytetu Zielonogórskiego, Studium Europejskie Uniwersytetu Warszawskiego, Stefan cel Marek University of Silesia, Konsulat Rzeczypospolitej Polskiej w Winnicy, Urząd Gminy i Miasta Jastrowie, Ośrodek Kultury w Jastrowiu, Nadlicznicze Jastrowie, Publiczne Towarzystwo Leśne Oddział Nalotowski, Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Pile, Stowarzyszenie Inicjatyw Lokalnych HORIZONT, Stowarzyszenie Res Carpathica, Biblioteka Kultury w Ilozy

ansamblurów i spotkania z osobami powiązane z Bukowiną. L-am cunoscut pe directorul festivalului, Zbigniew Kowalski (din ziua următoare numit „Dragul Zbigniew”), pe dr. Magdalena Pokrzyńska, Maja Fisjuk, Natalia Karalasz, prof. Krzysztof Nowak, Karolina Frączek, dar și membrii ansamblurilor, atât polonezi, cât și maghiari sau români. Iar mâncărurile și băuturile pe care le-am gustat în cadrul prezentărilor numite „Gusturile Bucovinei” ne-au furat complet inimile.

Și înainte să ne dăm seama, scriem acest text, deja după șederea noastră la Solonețu Nou unde am lăsat în urmă mulți prieteni noi, printre care Ghervazen și Victoria Longher, preotul Stanislav, sora Bronislava, Ana Zielonka și nu în ultimul rând toate „mătușile” minunate. Însă asta este cu totul o altă poveste.

Din perspectiva de astăzi încă nu ne vine să credem că în luna mai Bukovina și locuitorii ei nu făceau parte din viața și realitatea noastră.

W Câmpulung Moldovenesc

Bukowiński Festiwal Nauki w Câmpulung Moldovenesc był bardzo dobrze zorganizowany, uczestniczący w nim mieli możliwość udziału we wszystkich wykładach i dyskusjach dotyczących wielu różnych tematów, jak rozwój medycyny, historia regionu i losy jego mieszkańców, pszczelarstwo i innych, jak i samego Muzeum Sztuki Drewna, w którym festiwal się odbywał.

Po raz pierwszy uczestniczyłem w tym festiwalu i mogę powiedzieć, że było to naprawdę owocne doświadczenie. Zetknięcie się ze społecznością zamieszkującą Bukowinę pomogło mi zrozumieć historyczne i kulturowe znaczenie tego regionu, zarówno w wymiarze lokalnym, jako Rumunowi, jak i międzynarodowym, z punktu widzenia mieszkańców Polski, Węgier, Ukrainy i Republiki Mołdawii. Dzięki temu wydarzeniu dostrzegłem powiązania między tymi krajami i potrzebę zachowania więzi i tradycji, ale także dążenie do wzajemnej wymiany kulturalnej i naukowej.

Wielką wartością uczestnictwa w tych spotkaniach jest możliwość nawiązania kontaktu z ludźmi o podobnych zainteresowaniach, co umożliwia stworzenie sieci networkingowej.

În Câmpulung Moldovenesc

Festivalul Bucovinean al Științei din Câmpulung Moldovenesc a fost foarte bine organizat, astfel încât participanții s-au bucurat de prezentările și discuțiile despre diverse subiecte, precum evoluția medicinei, istorie regională și personalitatea românilor, evoluția apiculturii și altele, însă și de Muzeul Arta Lemnului, unde s-a desfășurat evenimentul.

Participând pentru prima dată la acest festival pot spune că a fost o experiență rodnică. Intrând în contact cu comunitatea bucovineană a ajutat la înțelegerea însemnătății istorice și culturale a regiunii, național, ca român, însă și internațional din punctul de vedere al comunităților din Polonia, Ungaria, Ucraina și Republica Moldova. Datorită acestui eveniment am observat o conexiune între țările respective și tendința de a păstra aceste legături și tradiții, însă și de a face un schimb de cultură și de știință.

Un mare bonus de pe urma participării la aceste întâlniri este conectarea cu oameni de calitate, care împărtășesc o arie apropiată de interese, astfel fiind posibilă crearea unui network.

A VIII-a ediție a Festivalului Bucovinean al Științei s-a desfășurat în timpul Zilelor Bucovinei din

VII edycja Bukowińskiego Festiwalu Nauki zbiegła się z odbywającymi się w Câmpulung Moldovenesc Dniami Bukowiny, które również są wydarzeniem międzynarodowym. Według mnie dobrze się stało, ponieważ oprócz samych spotkań o charakterze naukowym, można było zobaczyć, jak całe miasto tętni życiem. Odbywały się koncerty folklorystyczne, prezentacje kuchni różnych regionów i krajów, a także zorganizowana przez urząd miasta w górskiej scenerii kolacja, podczas której mogliśmy podziwiać uroki przyrody i lokalnych atrakcji, piękne widoki i oczywiście spróbować tradycyjnych rumuńskich potraw.

Było to doświadczenie, które poleciłbym wszystkim i mam nadzieję ponownie go doświadczyć w przyszłości.

Thum. Elżbieta Wieruszewska-Calstru

EDIȚIA A VIII-A
FESTIVALUL BUCOVINEAN AL ȘTIINȚEI

PARTE A II-A
CÂMPULUNG MOLDOVENESC
 21-22.07.2023

21.07.2023 - VINERI
 15.00 - 17.00
CENTRUL DE FESTIVAL ÎN CÂMPULUNG MOLDOVENESC

Conversații cu Bucovina la suflet
 Genovefa Drotoszek, Ladmila Kogut, Tolek Kohut, Anna Markulak, Teresa Najdek, Olga Ostrowska, Dorota Pankiewicz, Bronisława Wójcik, Zespół Spisnawczy Rosa jako wspólnota społeczna

Орест Сиренський, Харчові звичаї у Буковині
 Conducere: Helena Krasowska, Magdalena Pokrzyńska

Zbigniew Kowalski, Festivalul Internațional de Folklor Incluziți Bușoveniștii: un exemplu de asamblare poloneză din Ucraina
 Helena Krasowska, Folklor bucovinean și dezvoltarea turismului

22.07.2023 - SÂMBĂȚĂ
 9.00 - 11.00
MUZEUL ARTA LEMNULUI ÎN CÂMPULUNG MOLDOVENESC

Festivitatea de deschidere a ediției 8 a Festivalului Bucovinean al Științei
 Mihăiță Negură, Bogdan Stamin, Hariza Sabol, Zbigniew Kowalski, Helena Krasowska, Magdalena Pokrzyńska

Prelegeri științifice de interes general din seria Necunoscutul de lângă Noi:
 Hariza Sabol, *Incursiune în istoria medicinei în Bucovina. De la "babele vindecătoare" la "doctori cu diploma"*
 Maria Ulian, *Ion Stefurea - the man behind the story / Ion Stefurea - omul din spatele poveștii*
 Alina Ștefan, *Claudin Ștefan - Aburul în Transilvania, economie, societate, identitatea satului*

Prelegeri științifice de interes general din seria Cultura - Natura
 Alexandra Corpade, Magdalena Pokrzyńska, *Corpaci, albine și numeni - de la apicultură la arta lemnului*

Clubul Bucovinean de Film
 Conducere: Robert Pokrzyński

Promovarea publicațiilor
 Gerwazy Longher, Wiktor Longher: seria *Mai aproape unii de alții (1999-2022)*

Minister Educației și Nații
 Proiect cofinanțat de Ministerul Educației și Nații în cadrul programului de dezvoltare "Spuneți răspundere naștrii II"

INIȚIATIVĂ SERIEI FESTIVALUL BUCOVINEAN AL ȘTIINȚEI / Helena Krasowska, Magdalena Pokrzyńska

ORGANIZATORI: Centrul Cultural Bucovina, Fundația Națională "Bucovina" al Academiei Române, Inspectoratul Școlar Județean Iași, Muzeul "Ana Lemnului" Câmpulung Moldovenesc, Inspectoratul Școlar Județean Zalău, Inspectoratul Școlar Județean Maramureș, Muzeul "Ana Lemnului" Câmpulung Moldovenesc, Regionalne Centrum Kultury w Pile - Filia w Etno, Stowarzyszenie Rura Carpathica, Stowarzyszenie Wschodniej Ukrainy, Wschodnie Centrum Kultury, Literatúra - Spisnawczy Rosa, Zespół Polaków w Rumunii

Câmpulung Moldovenesc, de asemenea, un eveniment internațional, astfel pentru mine fiind o combinație foarte bună deoarece în afara întâlnirilor de interes științific, întregul oraș a fost plin de viață. Au avut loc spectacole de dans și cântec popular, bucătării cu specific din diferitele regiuni sau țări și o cină organizată de primăria orașului într-o zonă montană unde am gustat puțin din frumusețile naturii și a monumentelor locale, din priveliștea superbă și desigur, din bucate tradiționale românești.

A fost o experiență pe care o recomand mai departe și cu care sper să mă reîntâlnesc în anii viitori.

Alexandru Corpade

Dzierżoniowskie spotkanie z Bukowią

Mocnym akcentem tegorocznego Bukowińskiego Festiwalu Nauki było spotkanie 14 sierpnia w Muzeum Miejskim w Dzierżoniowie, gdzie wśród zgromadzonych licznie słuchaczy dominowali Bukowińczycy wywodzący się z Pojany Mikuli, a więc rumuńskiej części regionu, którzy po II wojnie światowej osiedlili się w powiecie dzierżoniowskim. Wśród zaproszonych gości nie zabrakło wójta gminy Dzierżoniów Marka Chmielewskiego, od lat wspierającego bukowińskie inicjatywy, oraz dyrektora festiwalu „Bukowińskie Spotkania” Zbigniewa Kowalskiego.

Podobnie jak w Jastrowiu czy Lubaniu, także na spotkanie przy ulicy Świdnickiej 30 złożyło się kilka elementów. W pierwszym, zatytułowanym *Bliscy Nieznajomi*, swoją wiedzę na temat Bukowiny podzielili się historycy Jarosław Durka i Krzysztof Nowak. Pierwszy zaprezentował swoje nowe odkrycia w temacie poszukiwań Bukowińczyków walczących o niepodległą Polskę od 1914 r., drugi – problem ostatnich transportów reemigrantów z Bukowiny, których pierwsza, powojenna odsłona zakończyła się w 1950 r. Kolejne wyjazdy odbywały się już tylko indywidualnie, ale należy odnotować bardzo ważny fakt wyjazdu w 1958 r. 63 osób z Pojany Mikuli w okolice Dzierżoniowa.

Także i w tym roku nie zabrakło bukowińskich wspomnień i refleksji, które stały się dobrą tradycją dzierżoniowskich spotkań. Tym razem prowadzące spotkanie Magdalena Pokrzyńska i Helena Krasowska zaprosiły do rozmowy o bukowińskich korzeniach, kontaktach i codziennym przeżywaniu „bukowińskości”, jednym słowem o Bukovinie w sercu, Janinę Markulak wraz córkami Pauliną Pycką i Weroniką Pycką (siostrami z domu Markulak, które wy-

Întâlnirea cu Bucovina la Dzierżaniów

Un accent puternic al ediției din acest an al Festivalului Bucovinean al Științei a fost întâlnirea din 14 august de la Muzeul Orașului Dzierżoniów, unde publicul a fost dominat de bucovineni originari din Poiana Micului, adică din Bucovina românească, care s-au stabilit în districtul Dzierżoniów după cel de-Al Doilea Război Mondial. Printre invitați s-au numărat primarul din Dzierżoniów, Marek Chmielewski, care susține de mulți ani inițiativele bucovinene, și directorul festivalului „Întâlniri Bucovinene” Zbigniew Kowalski.

Asemănător ca în Jastrowie sau Lubań, întâlnirea de pe strada Świdnicka nr. 30 a constat, de asemenea, în mai multe elemente. În primul, intitulat *Necunoscuții de lângă noi*, istoricii Jarosław Durka și Krzysztof Nowak și-au împărtășit cunoștințele despre Bucovina. Primul și-a prezentat noile sale descoperiri pe tema căutării bucovinenilor care au luptat pentru o Polonie independentă încă din 1914, în timp ce al doilea a prezentat problema ultimelor transporturi de re-emigranți din Bucovina, a căror primă etapă postbelică s-a încheiat în 1950. Plecările ulterioare au avut loc doar individual, dar trebuie remarcat faptul foarte important al plecării în 1958 a 63 de persoane din Poiana Micului în apropiere de Dzierżoniów.

Nici în acest an nu au lipsit amintirile și reflecțiile legate de Bucovina, care au devenit o bună tradiție a întâlnirilor de la Dzierżoniów. De data aceasta, gazdele întâlnirii, Magdalena Pokrzyńska și Helena Krasowska, le-au invitat pe Janina Markulak și pe ficele sale Paulina Pycka și Weronika Pycka (surori, Markulak de acasă, care s-au căsătorit cu frații Pycka) să vorbească despre rădăcinile lor bucovinene, despre contactele cu Bucovina și experiența de zi

szły za mąż za braci). Następnie przyszła kolej na promocję książki Heleny Krasowskiej „Polacy między Donem, Dniestrem a Prutem. Biografie językowe” na temat losów Polaków i języka polskiego na obecnych pograniczach między Ukrainą, Rumunią a Republiką Mołdawii.

Program spotkania obejmował również wystawy multimedialne. Magdalena Pokrzyńska zaprezentowała temat „Dziedzictwo kulturowe w życiu lokalnym i rodzinnym środowisk polskich na Bukowinie”, a Helena Krasowska „Wielojęzyczność indywidualna”. Z kolei dyrektor Muzeum Miejskiego Henryk Smolny, jednocześnie Bukowińczyk z pochodzenia, przypomniał dorobek tej placówki w upowszechnianiu wiedzy o Bukowinie i miejscowych Bukowińczykach przez pryzmat wydawanego od 1991 r. „Rocznika Dzierżoniowskiego”. Spotkanie zamknął prowadzony od kilku lat przez Roberta Pokrzyńskiego Bukowiński Klub Filmowy.

Dzierżoniowskie spotkanie uświetnił występ Chóru Żeńskiego „Canzona” z Olesznej, pod batutą Pauliny Pycki, w którego składzie są także osoby rodzinie związane z Bukowiną.

Do zobaczenia za rok!

Krzysztof Nowak

cu zi a „spiritului bucovinean”, într-un cuvânt – despre Bucovina din inima lor. Apoi a urmat promovarea cărții Helenei Krasowska „Polonezii dintre Don, Nistru și Prut. Biografii lingvistice” legate de soarta polonezilor și a limbii poloneze în actualele zone de frontieră dintre Ucraina, România și Republica Moldova.

Programul întâlnirii a cuprins și expoziții multimedia. Magdalena Pokrzyńska a prezentat tema „Moștenirea culturală în viața locală și familială în comunitățile poloneze din Bucovina”, iar Helena Krasowska „Multilingvismul individual”. Mai apoi, Henryk Smolny – directorul Muzeului Orășenesc, în același timp originar din Bucovina a amintit despre realizările acestei instituții în popularizarea cunoștințelor despre Bucovina și despre bucovinenii din zonă prin prisma revistei „Rocznik Dzierżoniowski”, publicat din 1991. Întâlnirea s-a încheiat cu Clubul Bucovinean de Film, care este condus de mai mulți ani de Robert Pokrzyński.

Întâlnirea de la Dzierżoniów a fost onorată de spectacolul Corului feminin „Canzona” din Oleszna, sub bagheta Paulinei Pycka, ale cărei membre au, de asemenea, legături de familie cu Bucovina.

Ne vedem anul viitor!

VIII BUKOWIŃSKI FESTIWAL NAUKI

CZĘŚĆ III DZIERŻONIÓW 14.08.2023

MUZEUM MIEJSKIE DZIERŻONIOWA
UL. ŚWIDNICKA 30

11.00 - 14.00 - PONIEDZIAŁEK. GODZ. 11.00 - 14.00

Uroczyste otwarcie trzeciej części VIII Bukowińskiego Festiwalu Nauki
Zbigniew Kowalski, Helena Krasowska, Henryk Smolny, Magdalena Pokrzyńska

Wykłady popularno-naukowe z serii *Blizny Nieznajomi*
Natalia Kolesnik, *Буківинсько-західнослов'янські лексичні паралелі / Bukowińsko-zachodniosłowiańskie paralele leksykalne*
Jarosław Durka, *Zobierze z Bukowiny w walce o Niepodległość 1914-1921*
Krzysztof Nowak, *Ostatnie wydrwinki polskich Bukowinczyków*

Wystawa multimedialna
Magdalena Pokrzyńska, *Dziedzictwo kulturowe w życiu lokalnym i rodzinnym środowisk polskich na Bukowinie*
Helena Krasowska, *Wielojęzyczność indywidualna*

Promocja książki
Helena Krasowska, *Polacy między Donem, Dniestrem a Prutem. Biografie językowe*
Prowadzenie: Magdalena Pokrzyńska

Rozmowy z cyklu *Z Bukowiną w sercu*
Janina Markulak, Paulina Pycka, Jan Pycka, Filip Pycka
Prowadzenie: Helena Krasowska, Magdalena Pokrzyńska

Prezentacja zespołu
Żeński Chór „Canzona”

Promocja wydawnictw
Tematyka bukowińska w „Rocznikach Dzierżoniowskich”
Prowadzenie: Henryk Smolny

Bukowiński Klub Filmowy
Prowadzenie: Robert Pokrzyński

Minister Edukacji i Nauki

Projekt dofinansowany ze środków Ministra Edukacji i Nauki
w ramach programu pod nazwą
„Społeczna odpowiedzialność nauki II”

POMYSŁ I REALIZACJA: Helena Krasowska, Magdalena Pokrzyńska

ORGANIZATORZY: Fundacja Słowianizmu, Instytut Słowiański Polskiej Akademii Nauk, Instytut Socjologii Uniwersytetu Zielonogórskiego, Instytut „Bucovina” al Academiile Române, Studium Europejskie Wschodniej Uniwersytetu Warszawskiego, Stefan od Mare University of Suceava, Regionalne Centrum Kultury w Pile, Muzeum Miejskie Dzierżoniowa, Urząd Gminy Dzierżoniów, Stowarzyszenie Rzeźbiarzy, Związek Polaków w Rumunii

„Tutaj do dzisiaj mieszkają Bukowińczycy”

Po raz drugi mieszkańcy Gminy Iłowa oraz powiatów żagańskiego i żarskiego mogli uczestniczyć w Bukowińskim Festiwalu Nauki. 18 sierpnia sala multimedialna Biblioteki Kultury w Iłowej wypełniła się licznie zgromadzoną publicznością, która mogła wysłuchać prelekcji, wykładów oraz obejrzeć filmy poruszające tematykę bukowińską.

To nie przypadek, że w Iłowej odbywa się festiwal, tutaj do dzisiaj mieszkają potomkowie Bukowińczyków, którzy po II wojnie światowej przybyli na ziemię lubuskie. Stąd spore zainteresowanie wydarzeniem. Atmosfera była wyjątkowa, tematyka wykładów zróżnicowana i inspirująca, dyskusje interesujące poznawczo, nie obyło się też bez chwil wzruszeń i wspomnień. W Iłowej gościły pomysłodawczynie wydarzenia – dr Magdalena Pokrzyńska z Instytutu Socjologii Uniwersytetu Zielonogórskiego i prof. dr hab. Helena Krasowska z Instytutu Slawistyki PAN, które od lat wspólnie organizują konferencje i festiwale nauki. Od wielu lat współpracują również na niwie naukowej, prowadząc badania terenowe – głównie na Bukowinie.

W ramach cyklu *Bliscy Nieznajomi* prof. dr hab. Helena Krasowska przedstawiła wykład „Losy rodzin – losy języków. Studium przypadków”. W ramach Bukowińskiego Klubu Filmowego zebrani mogli zobaczyć dokument „Polacy z Ukrainy. Mikrohistorie współczesne” autorstwa Sebastiana Zielonki. Film wywołał burzliwą dyskusję uczestników festiwalu, gdyż pokazywał tereny na Ukrainie objęte wojną. Drugim filmem, który zaprezentował Robert Pokrzyński, był dokument etnograficzny „Międzywojenna Rumunia w pracach Dimitrie Gusti”.

Dyrektor Międzynarodowego Festiwalu Folklorystycznego „Bukowińskie Spotkania” Zbigniew Kowalski przedstawił w formie wystawy multimedialnej zespoły bukowińskie z terenu powiatu żagańskiego – „Stanowianie”, „Jodelki” i „Watra”. Punktem programu, który cieszył się największym

„Aici locuiesc până astăzi bucovinenii”

Pentru a doua oară, locuitorii comunei Iłowa și ai regiunii Żagań și Żary au avut ocazia să participe la Festivalul Bucovinean al Științei. Pe 18 august 2023 sala multimedia a Bibliotecii Culturale din Iłowa s-a umplut cu un public numeros care a putut asculta prelegeri, discuții și viziona filme cu tematică bucovineană.

Nu este o întâmplare că la Iłowa are loc festivalul, până astăzi aici locuiesc urmașii bucovinenilor care după cel de-Al Doilea Război Mondial au venit pe teritoriile Lubușului. De aici interesul atât de mare pentru eveniment. Atmosfera a fost unică, temele prelegerilor au fost variate și inspirate, discuțiile au fost interesante din punct de vedere cognitiv, iar momentele de emoție și de aducere aminte au fost numeroase. La Iłowa gazdele au fost inițiatoarele evenimentului – dr. Magdalena Pokrzyńska de la Institutul de Sociologie al Universității din Zielona Góra și prof. dr. habil. Helena Krasowska de la Institutul de Slavistică al Academiei Poloneze de Știință, care de mulți ani organizează împreună conferințe și festivaluri de știință. De asemenea, colaborează de mulți ani la nivel științific, efectuând cercetări pe teren – în special în Bucovina.

În cadrul ciclului *Necunoscuții de lângă noi*, prof. Helena Krasowska a prezentat prelegerea „Destinele familiilor – destinele limbilor. Studiu de caz”. În cadrul Clubului Bucovinean de Film cei prezenți au putut viziona un documentar „Polonezii din Ucraina. Microistorii contemporane” al lui Sebastian Zielonka. Filmul a provocat o discuție aprinsă în rândul participanților la festival, deoarece prezenta zone din Ucraina aflate în război. Cel de-al doilea film prezentat de Robert Pokrzyński a fost documentarul etnografic „România interbelică în opera lui Dimitrie Gusti”.

Directorul Festivalului Internațional de Folclor „Întâlniri Bucovinene” Zbigniew Kowalski a prezentat, sub forma unei expoziții multimedia ansamblurile bucovinene din regiunea Żagań – „Stanowia-

zainteresowaniem mieszkańców Iłowej był wykład oraz wystawa poświęcone Grupie Poetyckiej „Wołyń” autorstwa prof. Lecha Szajdaka. Wszystko przez fakt, że jedna z członkiń grupy – Zofia Wierzbicka po zakończeniu II wojny światowej przyjechała do Iłowej i tutaj pracowała w szkole podstawowej.

Dopełnieniem iłowskiej edycji Bukowińskiego Festiwalu Nauki był II Lubuski Festiwal Kuchni Bukowińskiej, który zgromadził zespoły z terenu województwa dolnośląskiego i lubuskiego.

Bartosz Kuświk

Jak co roku, w pracach organizacyjnych nad cyklem wydarzeń festiwalowych brało udział wielu partnerów – instytucji naukowych, kulturalnych i samorządowych oraz organizacji społecznych w Polsce i w Rumunii. Organizatorami VIII Buko-

nie”, „Jodelki” i „Watra”. Punktem din program care a stârnit cel mai mare interes în rândul locuitorilor din Iłowa a fost conferința și expoziția dedicată Grupului de Poezie „Wołyń”, prezentate de prof. Lech Szajdak. Totul s-a datorat faptului că una dintre membrele grupului, Zofia Wierzbicka, a venit la Iłowa după sfârșitul celui de-Al Doilea Război Mondial și a lucrat aici într-o școală primară.

Ediția din Iłowa a Festivalului Bucovinean de Știință a fost completată de cea de-a doua ediție a Festivalului Bucătăriei Bucovinene din Lubuș, care a reunit ansambluri din voievodatele Silezia Inferioară și Lubuș.

Ca în fiecare an, numeroși parteneri – instituții științifice, culturale, administrații locale și organizații sociale din Polonia și România – au participat la organizarea seriei de evenimente din cadrul festivalului. Organizatorii celei de-a VIII-a ediții a Festi-

wińskiego Festiwalu Nauki byli: Fundacja Slawistyczna, Biblioteka Kultury w Iłowej, Centrum Kulturalne „Bucovina” w Suczawie, Instytut „Bucovina” Akademii Rumuńskiej w Radowcach, Instytut Slawistyki Polskiej Akademii Nauk, Instytut Socjologii Uniwersytetu Zielonogórskiego, Konsulat Rzeczypospolitej Polskiej w Winnicy, Urząd Miejski Câmpulung Moldovenesc, Muzeum „Arta Lemnului” w Câmpulung Moldovenesc, Muzeum Miejskie Dzierżoniowa, Nadleśnictwo Jastrowie, Ośrodek Kultury w Jastrowiu, Polskie Towarzystwo Leśne Oddział Nadnotecki, Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Pile, Regionalne Centrum Kultury – Fabryka Emocji w Pile, Stowarzyszenie Inicjatyw Lokalnych HORYZONT, Stowarzyszenie Res Carpathica, Studium Europy Wschodniej Uniwersytetu Warszawskiego, Uniwersytet Stefana Wielkiego w Suczawie, Urząd Gminy Dzierżoniów, Urząd Gminy i Miasta Jastrowie, Urząd Miejski w Iłowej, Związek Polaków w Rumunii.

Opracowanie Magdalena Pokrzyńska

valului Bucovinean de Știință au fost: Fundația de Slavistică, Biblioteca Culturală din Iłowa, Centrul Cultural „Bucovina” din Suceava, Institutul „Bucovina” al Academiei Române din Rădăuți, Institutul de Studii Slave al Academiei Poloneze de Științe, Institutul de Sociologie al Universității din Zielenka Góra, Consulatul Republicii Polone la Vinnița, Consiliul Local Câmpulung Moldovenesc, Muzeul „Arta Lemnului” din Câmpulung Moldovenesc, Muzeul Orașenesc din Dzierżoniów, Direcția Silvică Jastrowie, Centrul Cultural din Jastrowie, Asociația Forestieră Poloneză, Filiala din regiunea Nadnoteckie, Direcția Regională a Pădurilor de Stat din Piła, Centrul Regional de Cultură – Fabrica de Emoții din Piła, Asociația de Inițiativă Locală HORYZONT, Asociația Res Carpathica, Studiul Europei de Est de la Universitatea din Varșovia, Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava, Primăria comunei Dzierżoniów, Primăria comunei și orașului Jastrowie, Primăria orașului Iłowa, Uniunea Polonezilor din România.

Trad. Iuliana Agneșca Dascălu

Foto: Robert Pokrzyński

Minister Edukacji i Nauki

VIII Bukowiński Festiwal Nauki został dofinansowany ze środków Ministra Edukacji i Nauki w ramach programu pod nazwą „Społeczna odpowiedzialność nauki II”

Z ŻYCIA DEKANATU BUKOWIŃSKIEGO

Odpust w Solce

29 września Kościół katolicki obchodzi liturgiczne wspomnienie świętych Archaniołów Michała, Gabriela i Rafaela. O istnieniu tych trzech aniołów Pismo Święte mówi wyraźnie. Podaje nam ich imiona i wskazuje powierzone im zadania. Święty Michał jest Księciem Niebiańskiej Armii, święty Gabriel jest tym, który ogłosił wcielenie, a święty Rafał jest pomocnikiem w podróżach.

Archanioł Michał jest patronem kościoła rzymskokatolickiego w Solce, dlatego też 30 września

DIN VIAȚA DECANATULUI DE BUCOVINA

Hram la Solca

În fiecare an pe 29 septembrie, biserica romano-catolică îi sărbătorește pe Sfinții Arhangheli Mihail, Gabriel și Rafael. Despre existența acestor trei îngeri ne vorbește limpede Sfânta Scriptură. Ne dă numele lor și arată însărcinările ce le-au fost încredințate. Sfântul Mihail este conducătorul oștirilor cerești, Sfântul Gabriel este acela care a vestit întruparea, iar Sfântul Rafael este ajutorul în călătorii.

Sfântul Mihail este patronul bisericii romano-catolice din Solca. Așadar, pe 30 septembrie a.c., co-

katolicy z Solki obchodzili odpust w swojej parafii. Mszę św. w języku polskim o godz. 10:00 odprawił ks. dr Stanisław Jan Kucharek, kapelan Polaków z diecezji Jassy i proboszcz w Nowym Sokołcu. Uroczystej sumie przewodniczył proboszcz w Radowcach ks. Eduard Soare. Kazanie wygłosił ks. Daniel Ghitu, proboszcz w Gioseni. Mszę św. koncelebrowali księża z całego dekanatu bukowinського.

W odpuszcie, oprócz wiernych z Solki i katolików z sąsiednich miejscowości, uczestniczyli także prezes Związku Polaków w Rumunii, poseł Gerwazy Longher z małżonką Victorią Longher oraz burmistrz Solki Cornel Trifan Țehaniuc.

munitatea romano-catolică din Solca a sărbătorit hramul bisericii. Liturgia în limba polonă a avut loc la ora 10:00 și a fost oficiată de pr. dr. Stanislav Ioan Cucharec, capelanul polonezilor din dieceza de Iași și paroh la Solonețu Nou. La ora 11:00 Liturgia solemnă a fost celebrată de pr. Eduard Soare paroh la Rădăuți. Predica a fost rostită de pr. Daniel Ghitu, paroh la Gioseni. La liturghie au concelebrat preoți din întreg decanatul bucovinean.

Prezenți la această sărbătoare au fost președintele Uniunii Polonezilor din România, deputatul Ghervazen Longher, împreună cu soția Victoria Longher, primarul orașului Solca, Cornel Trifan Țehaniuc, credincioși romano-catolici din localitate, precum și membrii comunităților poloneze învecinate.

Fot. Ierzyńska Michalina Luchiean

Odpust w Kaczyce

W sobotę 7 października katolicy z Kaczyki obchodzili w swojej parafii uroczystości odpustowe z okazji święta Matki Boskiej Królowej Różańca Świętego. Bazylika Wniebowzięcia NMP w Kaczyce posiada bowiem także drugie wezwanie. O godz. 9:00 Mszę św. grekokatolicką w języku ukraińskim odprawił ks. Nicolae Nicolașen, natomiast mszy w języku polskim o godz. 10:00 przewodniczył ks. Stanisław Irisik ze zgromadzenia misjonarzy Wincentego a Paulo posługujący w Śniatyniu na Ukrainie, a koncelebrowali ks. dr Stanisław Jan Kucharek – kapelan Polaków z diecezji Jassy i proboszcz w Nowym Sokońcu oraz ks. Iulian Kropp – proboszcz w Mircești. Uroczystej sumie odpustowej o godz. 11:00 przewodniczył Jego Eksceleńcja Petru Gherghel – biskup senior diecezji Jassy, a koncelebrowali księża z całego dekanatu bukowińskiego. Kazanie wygłosił ks. Irinel Iosub – proboszcz w Săbăoani.

W uroczystościach odpustowych obok parafian z Kaczyki i wiernych z innych miejscowości uczestniczyli także prezes Związku Polaków w Rumunii, poseł Gerwazy Longher z małżonką Victorią Longher, a także wójt gminy Păltinoasa Eduard Wendling.

Hram la Cacica

Pe 7 octombrie, comunitatea romano-catolică din Cacica a celebrat hramul secundar – „Sfânta Fecioara Maria, Regina Rozariului”. La ora 10:00 a avut loc Sfânta Liturghie în limba polonă celebrată de pr. Stanislav Irisik, misionar în Sneatîn, Ucraina. Au concelebrat pr. dr. Stanislav Ioan Cucharec, capelanul polonezilor din dieceza de Iași și paroh la Solonețu Nou și pr. Iulian Kropp, paroh la Mircești. La ora 11:00, Liturghia solemnă a fost prezidată de preasfințitul Petru Gherghel – episcop emerit de Iași, iar predica a fost rostită de pr. Irinel Iosub, paroh la Săbăoani. Au concelebrat la liturghie preoți din întreg decanatul de Bucovina.

Prezenți la această sărbătoare au fost președintele Uniunii Polonezilor din România, deputatul Ghervazen Longher, împreună cu soția Victoria Longher, primarul comunei Păltinoasa, Eduard Wendling, precum și credincioșii catolici din Cacica și din localitățile învecinate.

Fot. Ștefania Carmen Zielonka

Odpust w Pojanie Mikuli

21 października odpust w swojej parafii pw. św. Jana Pawła II obchodzili katolicy z Pojany Mikuli. Liturgiczne wspomnienie św. Jana Pawła II w Kościele katolickim wypada 22 października, w rocznicę uroczystej inauguracji pontyfikatu w 1978 r. O godzinie 10:00 Mszę św. w języku polskim odprawił ks. dr Stanisław Jan Kucharek – kapelan Polaków z diecezji Jassy i proboszcz w Nowym Sokołcu, pochodzący z Pojany Mikuli. Uroczystą sumę celebrował ks. Alois Farțadi – dziekan Bukowiny, a koncelebrowali ks. Alin Cătălin Butnaru – pro-

Hram la Poiana Micului

Pe 21 octombrie, comunitatea poloneză din Poiana Micului a fost în sărbătoare, deoarece a celebrat hramul bisericii „Sfântul Ioan Paul al II-lea”. Sfântul Ioan Paul al II-lea este comemorat în Biserica Catolică pe 22 octombrie, zi în care se aniversează inaugurarea solemnă a pontificatului său în 1978. La ora 10:00 a avut loc Sfânta Liturghie în limba polonă celebrată de pr. dr. Stanislav Ioan Cucharec, originar din această localitate și paroh în Solonețu Nou. Liturghia solemnă a fost celebrată de pr. Alois Farțadi, decan de Bucovina. Au concelebrat pr. Alin Cătălin

boszcz w Pojanie Mikuli oraz księży z całego dekanatu bukowińskiego.

Wśród wiernych z Pojany Mikuli i sąsiednich parafii byli także prezes Związku Polaków w Rumunii, poseł Gerwazy Longher z małżonką Victorią Longher, wójt gminy Mănăstirea Humorului Viorel Croitoru oraz wójt gminy Păltinoasa Eduard Wendling.

Butnaru, parohul comunității, dar și preoți din dekanatul de Bucovina.

Printre credincioșii din Poiana Micului și din parohiile învecinate a participat și președintele Uniunii Polonezilor din România, deputatul Ghervazen Longher, împreună cu soția Victoria Longher, primarul comunei Mănăstirea Humorului Viorel Croitoru și primarul comunei Păltinoasa Eduard Wendling.

Ștefania Carmen Zielonka

Fot. Ștefania Carmen Zielonka

*Wydaje mi się, że Bogu
podoba się to, co my robimy.
30-lecie zespołu „Wianeczek”*

16 września Polacy z Pietrowiec Dolnych na Ukrainie obchodzili 30-lecie Polonijnego Folklorystycznego Zespołu Górali Czadeckich „Wianeczek”. Zespół działa wprawdzie od 1991 r., w świętowaniu jubileuszu jednak przeszkodziła najpierw pandemia, a potem wybuch wojny na Ukrainie. Jak podkreślała podczas uroczystości kierująca nim od samego początku Maria Malicka – było to święto całej polskiej społeczności z Pietrowiec Dolnych, całej wioski, bo tu przecież każda rodzina śpiewa. „Modlitwa i śpiew zawsze były na pierwszym miejscu” – wspominała pani Maria.

Uroczystości rozpoczęła Msza św. w kościele pw. Przemienienia Pańskiego i Jana Pawła II, którą odprawili obecny proboszcz ks. Piotr Dochtycz oraz były wieloletni proboszcz ks. Adam Bożek, a przewodniczył jej przybyły na uroczystości z delegacją rodaków z Rumunii ks. Stanisław Jan Kucharek – kapelan Polaków z diecezji Jassy i proboszcz w Nowym Sokołcu.

Po liturgii dalsze obchody w miejscowym klubie poprowadziła prof. Helena Krasowska z Instytutu Slawistyki Polskiej Akademii Nauk, wprawdzie pochodząca z Panki, ale silnie związana z Pietrowcami – to monografia tej właśnie miejscowości była jej pierwszą naukową publikacją. Jej rozmowa z założycielką i kierowniczką zespołu Marią Malicką przybliżyła obecnym na obchodach gościom i mieszkańcom Pietrowiec Dolnych jak to się wszystko zaczęło, najważniejsze momenty w historii zespołu, sukcesy i plany na przyszłość.

Impulsem do powstania zespołu była wizyta powojennych reemigrantów z Pietrowiec do Polski, którzy osiedlili się w Jastrowiu. Członkowie tamtejszego zespołu „Jastrowiaczy” przyjechali do Pietrowiec Dolnych wraz z dyrektorem Międzynarodowego Festiwalu Folklorystycznego „Bukowińskie Spotkania” Zbigniewem Kowalskim w 1990 r. Odwiedzili swoje rodzinne miejsca, a także bliskich na cmentarzu, a wieczorem dali koncert w miejscowym klubie. Przyszła cała wieś. Okazało się, że śpiewają to samo, tańczą to samo. Dlaczego by nie spróbować? Obietnica zaproszenia na festiwal do Jastrowia spowodowała, że mieszkańcy szybko się zorganizowali, rozpoczęli próby, ułożyli program i 3 maja 1991 r. zadebiutowali przed własną publicznością i przed wyjazdem na festiwal do Ja-

*Mi se pare că lui Dumnezeu
îi place ceea ce facem
30 de ani de activitate
a ansamblului „Wianeczek”*

Pe 16 septembrie, polonezii din Pătrăuții de Jos din Ucraina au sărbătorit 30 de ani de activitate a Ansamblului Folcloric Polonez a Muntenilor din Czadca „Wianeczek”. În realitate, ansamblul funcționează din anul 1991, însă sărbătorirea jubileului a fost anulată mai întâi de pandemie, iar mai apoi de izbucnirea războiului din Ucraina. În timpul manifestării, Maria Malicka – coordonatoarea ansamblului chiar de la început – a evidențiat faptul că aceasta a fost sărbătoarea întregii comunități poloneze din Pătrăuții de Jos, a întregului sat deoarece aici fiecare familie cântă. „Rugăciunea și cântecul mereu au fost pe primul loc” – a amintit doamna Maria.

Sărbătoarea a început cu Sfânta Liturghie la biserica „Schimbarea la Față a Domnului” și „Ioan Paul al II-lea” care a fost oficiată de actualul paroh pr. Piotr Dochtycz împreună cu fostul paroh timp de mulți ani, pr. Adam Bożek, și prezidată de pr. Stanislav Ioan Cucharec – capelanul polonezilor din dieceza de Iași și paroh la Solonețu Nou, prezent la această sărbătoare împreună cu delegația compatrioților din România.

După liturghie, următoarea parte a festivităților desfășurată la clubul din localitate a fost condusă de prof. Helena Krasowska de la Institutul de Slavistică al Academiei Poloneze de Știință, care provine din Panca, dar este strâns legată de Pătrăuți – monografia acestei localități a fost prima ei publicație științifică. Discuția sa cu fondatoarea și coordonatoarea ansamblului, Maria Malicka, i-a adus pe oaspeții și locuitorii din Pătrăuții de Jos prezenți la festivități mai aproape de cum a început totul, de momentele importante din istoria ansamblului, de succesele și planurile de viitor.

Impulsul pentru înființarea ansamblului a fost vizita reemigranților din Pătrăuți de după război în Polonia, care s-au stabilit în Jastrowie. În anul 1990 membrii ansamblului „Jastrowiaczy” au venit în Pătrăuții de Jos împreună cu directorul Festivalului Internațional de Folclor „Întâlniri Bucovinene” Zbigniew Kowalski. Și-au vizitat locurile natale, dar și cimitirul cu mormintele celor apropiați, iar seara au oferit un concert la clubul din localitate. A venit tot satul. S-a dovedit că dansează la fel și cântă la fel. De ce să nu încercăm și noi? Promisiunea unei invitații la festivalul din Jastrowie i-a determinat pe localnici să se organizeze rapid, să înceapă repetițiile, să alcă-

strowia, na jego II edycję. Odtąd nie opuścili ani jednej, później także żadnej edycji „Bukowińskich Spotkań” w Czerniowcach. Kiedyś w zespole śpiewały całe rodziny. „Bo tak się chciało wyjechać za granicę. Odwiedzić nie tylko swoich krewnych, ale poznać też kulturę, jak tam ludzie żyją. Ta chęć spowodowała, że ludzie się zjednoczyli (...). Jak w zespole śpiewał tato, to i mama chciała. Jak mama z tatą śpiewali, to i dziecko chciało” – wspominała pani Maria. Za największy sukces uznała to, że zespół wciąż trwa, żyje i z nowym kierownikiem ma przed sobą długą przyszłość. „Wydaje mi się, że Bogu podoba się to, co my robimy” – podsumowała pani Maria.

Obchody uświetniły oczywiście występy zespołu „Wianeczek” – na scenie zaprezentowali się i starzy i ci najmłodszy. Gratulacjom nie było końca! Były życzenia od konsula generalnego w Winnicy Damiana Ciarcieńskiego, od dyrektora „Bukowińskich Spotkań” Zbigniewa Kowalskiego, przedstawicieli władz lokalnych i obwodowych czy organizacji polonijnych działających w obwodzie czerniowieckim, zrzeszonych w Towarzystwie Kultury Polskiej im. Adama Mickiewicza kierowanym przez Władysława Strutyńskiego. Gratulacje zespołowi i Marii Malickiej w imieniu rodaków z Rumunii złożył prezes Związku Polaków w Rumunii Gerwazy Longher. Podczas uroczystości „Wianeczek” został odznaczony Złotym Medalem Stowarzyszenia „Wspólnota Polska”, a Maria Malicka Medalem XXX-lecia tej organizacji. Przy tej okazji Złotym Medalem uhonorowana została także zasłużona nie tylko dla Piotrowiec Dolnych badaczka Polaków na Bukowinie prof. Helena Krasowska. Medale wręczył wiceprezes Zarządu Krajowego Stowarzyszenia „Wspólnota Polska” Józef Wróbel.

Po części oficjalnej gości zaproszono na poczęstunek do sali parafialnej. Były pyszne potrawy, domowe ciasta, życzenia i toasty, i oczywiście... muzyka i śpiew.

***Tekst i zdjęcia | Text și poze
Elżbieta Wieruszewska-Calistru***

tuiască un program și, pe 3 mai 1991, și-au făcut debutul în fața propriului public, înainte de a se deplasa la Jastrowie pentru cea de-a II-a ediție a festivalului. De atunci, nu au mai ratat nici o ediție a „Întâlnirilor Bucovinene” care mai târziu s-au organizat și la Cernăuți. Pe vremuri, în ansamblu cântau familii întregi. „Pentru că așa se dorea să se plece în străinătate. Să-și viziteze nu doar rudele, ci și să cunoască cultura, cum trăiesc oamenii acolo. Această dorință îi făcea pe oameni să se unească (...). Dacă tata a cântat în ansamblu, mama a vrut să cante și ea. Când mama și tata cântau, și copilul voia să facă la fel” – și-a amintit doamna Maria. Ea a considerat cel mai mare succes faptul că ansamblul încă mai continuă, este în viață și, cu un nou coordonator are un viitor lung în față. „Mi se pare că lui Dumnezeu îi place ceea ce facem” – a concluzionat doamna Maria.

Sărbătoarea a fost înfrumusețată bineînțeles de spectacolul ansamblului „Wianeczek” – pe scenă au urcat și adulții și cei mici. Felicitările nu conteneau! Au transmis urări consulul general la Vinnița, Damian Ciarcieński, directorul festivalului „Întâlniri Bucovinene”, Zbigniew Kowalski, reprezentanți ai autorităților locale și regionale și ai organizațiilor diasporei poloneze din regiunea Cernăuți, unite în Societatea de Cultură Polonă „Adam Mickiewicz”, condusă de Władysław Strutyński. În numele conaționalilor români, felicitări ansamblului și Mariei Malicka au fost oferite de Ghervazen Longher, președintele Uniunii Polonezilor din România. În timpul evenimentului, „Wianeczek” a primit Medalia de Aur a Asociației „Wspólnota Polska”, iar Maria Malicka a primit Medalia celei de-a XXX-a aniversări a acestei organizații. Cu această ocazie, prof. Helena Krasowska, cercetătoare a polonezilor din Bucovina, care are merite nu doar pentru Pătrăuții de Jos, a fost, de asemenea, onorată cu Medalia de Aur. Medaliile au fost înmânate de Józef Wróbel, vicepreședintele Consiliului de Conducere al Asociației „Wspólnota Polska”.

După partea oficială oaspeții au fost invitați la masă în sala parohială. Au fost feluri de mâncare gustoase, prăjituri de casă, urări și toasturi și bineînțeles... muzică și cântec.

Trad. Iuliana Agneșca Dascălu

Comisia de cultură, culte și mass-media s-a reunit la Timișoara

În perioada 22-25 septembrie, Uniunea Bulgară din Banat în parteneriat cu Uniunea Sârbilor din România au organizat la Timișoara, ședința Comisiei de cultură, culte și mass-media din cadrul Consiliului Minorităților Naționale.

Ședința a reunit 12 reprezentanți ai comunităților etnice, reprezentanți ai autorităților locale și subsecretarul de stat al Departamentului pentru Relații Interetnice – dl Dincer Geafer. Din partea Uniunii Polonezilor din România a participat Alina Valentina Marcu – membra Comisiei de cultură, culte și mass-media.

În 2023, Timișoara a preluat prestigiosul titlu de Capitală Europeană a Culturii, astfel întregul an va celebra deținerea acestui titlu prin evenimente, expoziții și spectacole.

Un subiect important al comisiei a fost diversitatea de etnii, de culturi și confesiuni ale orașului care reprezintă principala sa atracție, atât pentru românii rezidenți, cât și pentru turiștii străini.

În cadrul ședinței, membrii comisiei au prezentat activitățile culturale ale organizațiilor care s-au desfășurat de la ultima întrunire, cele care se desfășoară și i-au informat pe cei prezenți asupra evenimentelor ce vor avea loc până la sfârșitul anului. Totodată, a fost lansată propunerea organizării unui workshop pe tema pregătirii proiectelor în vederea accesării fondurilor nerambursabile ale Departamentului pentru Relații Interetnice, dar și a fondurilor altor instituții guvernamentale.

Pe parcursul a două zile am parcurs istoria și prezentul comunităților etnice ce conviețuiesc în Banat, dar și contribuția lor la patrimoniul cultural al Timișoarei. Astfel am vizitat, importante obiective turistice cum ar fi Catedrala Romano-Catolică, care este unul din monumentele emblematice ale orașului Timișoara fiind construit între anii 1736 și 1774. Ne-a impresionat atât istoria clădirii, arhitectura sau prima orgă barocă. Au urmat Catedrala Ortodoxă Sârbă, o clădire impresionantă în stil baroc care găzduiește și astăzi comitetul de conducere al Parohiei Sârbești, Moscheea, Piața Unirii, Casa Brück și multe alte obiective turistice.

Sâmbătă seara am avut privilegiul să servim o cină tradițională bulgărească „La Baba Zorka” în localitatea Diniș. Am fost întâmpinați cu pâine și sare, iar gazdele ne-au servit cu preparate tradițio-

Komisja kultury, wyznań i środków masowego przekazu w Timișoarze

W dniach 22-25 września tr. Związek Bułgarów z Banatu i Związek Serbów w Rumunii zorganizowały w Timișoarze posiedzenie komisji kultury, wyznań i środków masowego przekazu, działającej w ramach Rady Mniejszości Narodowych.

W posiedzeniu udział wzięło 12 przedstawicieli mniejszości narodowych, przedstawiciele miejscowych władz oraz podsekretarz stanu w Departamencie Relacji Interetnicznych Dincer Geafer. Związek Polaków w Rumunii reprezentowała Alina Valentina Marcu – członek komisji kultury, wyznań i środków masowego przekazu.

W 2023 r. Timișoara jest Europejską Stolicą Kultury, dlatego też przez cały rok odbywają się tam różnorodne wydarzenia kulturalne.

Ważnym tematem omawianym podczas posiedzenia komisji była kwestia różnorodności etnicznej, kulturowej i wyznaniowej tego miasta, co stanowi jego główną atrakcję, zarówno dla mieszkańców Rumunii, jak i turystów z zagranicy.

Podczas posiedzenia członkowie komisji zaprezentowali przedsięwzięcia kulturalne poszczególnych organizacji, które miały miejsce od ostatniego spotkania, te właśnie trwające oraz te, które odbędą się do końca roku. Jednocześnie zaproponowano zorganizowanie warsztatów dotyczących przygotowania projektów w celu pozyskania bezzwrotnych środków od Departamentu Relacji Interetnicznych, a także od innych instytucji rządowych.

W ciągu dwóch dni poznaliśmy historię i teraźniejszość mniejszości narodowych zamieszkujących Banat oraz ich wkład w dziedzictwo kulturowe Timișoary. W ten sposób odwiedziliśmy ważne zabytki, takie jak rzymskokatolicka katedra św. Jerzego, która jest jednym z emblematycznych zabytków Timișoary, wybudowanym w latach 1736-1774. Byliśmy pod wrażeniem historii tego zabytku, jego architektury czy barokowych organów. Zwiedziliśmy także prawosławną katedrę serbską, wspaniałą barokową świątynię, będącą siedzibą biskupstwa serbskiego, meczet, Plac Zjednoczenia, Dom Brück i wiele innych zabytków.

W sobotni wieczór mieliśmy przyjemność uczestniczyć w tradycyjnej bułgarskiej kolacji w restauracji „La Baba Zorka” w miejscowości Diniș. Zostaliśmy powitani chlebem i solą. Gospodarze

nale de casă, pleškavica (pleščavița) și gomboți cu prune.

Dorim să mulțumim reprezentanților Uniunii Bulgare din Banat și Uniunii Sârbilor din România pentru inițiativa de a reuni comisia la Timișoara, dar și pentru frumoasa organizare.

Alina Valentina Marcu

zaserwowali nam tradycyjne domowe potrawy: pleškawicę i rodzaj knedli ze śliwkami.

Chcielibyśmy tą drogą podziękować kierownictwu Związku Bułgarów z Banatu i Związku Serbów w Rumunii za inicjatywę zorganizowania posiedzenia komitetu w Timișoarze i za tak dobrą organizację spotkania.

Tłum. Elżbieta Wieruszewska-Calistru

Zdjęcia udostępnione przez autorkę | Fotografii puse la dispoziție de către autoare

Instytut Polski w Bukareszcie wyszedł z ciekawym i ważnym pomysłem na warsztaty tłumaczeniowe, Związek Polaków w Rumunii wsparł je organizacyjnie i okazało się, że był to przepis na sukces. Przyczynili się do niego także sami uczestnicy, którzy stworzyli wspólną atmosferę pracy i współpracy, a poza zajęciami – grupę przyjaciół.

Przez cały tydzień od 17 do 24 września tr. w Domu Polskim w Nowym Sokońcu pod okiem najlepszych pracowali studenci lektoratów języka polskiego z Jass i Klużu-Napoka i sekcji polskiej na Uniwersytecie w Bukareszcie, a także uczestnicy kursów online Instytutu Polskiego w Bukareszcie i osoby wywodzące się z bukowińskiej Polonii.

Zajęcia poprowadziły specjalistki z poważnym dorobkiem i doświadczeniem. Cristina Godun z polonistyki na Uniwersytecie w Bukareszcie, uznana tłumaczka, między innymi wielu powieści Olgi Tokarczuk (w tym roku ukazały się w jej tłumaczeniu „Księgi Jakubowe”) poprowadziła warsztat w zakresie tłumaczeń literackich. Marina Ilie, także wykładowca na bukareszteńskiej polonistyce – w zakresie tłumaczeń poetyckich, jakie w pracy tłumacza najbardziej ją zajmują. Ioana Diaconu-Mureșan z Centrum Języka i Kultury Polskiej w Klużu-Napoka, tłumaczka na język rumuński chociażby „Cyberiady” Stanisława Lema czy wierszy Haliny Poświatowskiej, wydanych w tomie pod rumuńskim tytułem „Când vreau să trăiesc tip” – podzieliła się swoim doświadczeniem w tłumaczeniach ustnych – symultanicznych i konsekwentnych.

Uczestnicy doskonalili swój warsztat, poznawali tajniki pracy tłumacza, ale też poznawali z lektorami języka polskiego Justyną Szczepaniak z Uniwersytetu w Bukareszcie i Dariuszem Kasprzykiem z Uniwersytetu Ioana Alexandru Cuza w Jassach realia współczesnej Polski i poszerzali znajomość języka polskiego w zakresie słownictwa specjalistycznego, slangowego czy – dlaczego nie – wulgaryzmów, z którymi tłumacz nierzadko miewa poważne dylematy.

Nie wszyscy uczestnicy warsztatów byli kiedykolwiek Bukowinie, a większość nie wiedziała zbyt wiele o polskiej mniejszości, więc poznawanie Nowego Sokońca i jego mieszkańców podczas codziennych spacerów, zetknięcie się z używaną przez nich gwarą, wizyta w miejscowej Szkole Podstawowej im. Adama Mickiewicza, udział w lekcji języka pol-

Institutul Polonez din București a avut o idee interesantă și importantă, aceea de a organiza ateliere de traducere, iar Uniunea Polonezilor din România a sprijinit-o organizațional și iată că rezultatul s-a dovedit a fi o rețetă pentru succes. La acest lucru au contribuit și participanții înșiși, care au creat o atmosferă excelentă de lucru și colaborare, iar după ore – și un grup de prieteni.

Pe parcursul întregii săptămâni, de pe 17 până pe 24 septembrie, la Casa Polonă din Solonețu Nou, sub supravegherea celor mai buni au muncit studenții lectoratului de limba polonă din Iași și Cluj-Napoca, studenții de la secția de polonă a Universității din București, dar și cursanți din rândul diasporei poloneze bucovinene.

Atelierele au fost conduse de trei doamne cu o experiență considerabilă. Cristina Godun de la secția de polonă de la Universitatea din București, traducătoare recunoscută, printre altele a multor romane ale Olgăi Tokarczuk (anul acesta a apărut romanul „Cărțile lui Iacob” în traducerea sa), a condus partea dedicată traducerilor literare. Marina Ilie, de asemenea, de la secția de polonă la București, a condus atelierul de traduceri de poezie, ceea ce în activitatea ei de traducătoare o preocupă în mod special. Ioana Diaconu-Murșan de la Centrul de Limbă și Cultură Polonă din Cluj-Napoca, dar și traducătoare de exemplu a cărții „Ciberiada” de Stanisław Lem sau a poeziilor Halinei Poświatowska, publicate într-un volum sub titlul românesc „Când vreau să trăiesc tip” și-a împărtășit experiența în interpretariat – simultan și consecutiv.

Participanții și-au perfecționat abilitățile, au învățat secretele meseriei de traducător, dar s-au familiarizat și cu realitățile Poloniei contemporane alături de lectorii de limba polonă: Justyna Szczepaniak de la Universitatea din București și Dariusz Kasprzyk de la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, și și-au lărgit cunoștințele despre limba polonă în ceea ce privește vocabularul de specialitate, argoul sau – de ce nu – vulgarismele, cu care traducătorul are adesea dileme serioase.

Nu toți participanții la atelier fuseseră vreodată în Bucovina, o parte nu știa prea multe despre minoritatea poloneză, așa că posibilitatea de a face cunoștință cu Solonețu Nou și cu locuitorii săi în timpul plimbărilor zilnice, de a intra în contact cu dialectul pe care îl folosesc, de a vizita Școala

skiego prowadzonej przez Marię Ostrowschi-Chahula i spotkanie z nauczycielami mogły stanowić dla nich nie lada atrakcję. Ostatniego zaś dnia mogli poznać i zobaczyć o wiele więcej. W Kaczyce zwiedzili kopalnię soli, do pracy w której pod koniec XVIII w. sprowadzono polskie rodziny. W Pojanie Mikuli odwiedzili wybudowaną z polskich funduszy nowoczesną Szkołę Podstawową im. Krystyny Bochenek, a na zamieszkałej wyłącznie przez Polaków Pleszy, dzięki uprzejmości pań Ileany Moldovan i Jadwigi Alexandrovici, zobaczyli odtworzoną tradycyjną izbę starego polskiego domu. Spróbowali także wypieków pani Jadzi, między innymi tradycyjnej „babulinki”. Nie mogli oczywiście nie odwiedzić klasztoru w Voroneț.

Miejmy nadzieję, że warsztaty staną się przedsięwzięciem cyklicznym i będziemy mogli spotkać się za rok na kolejnej edycji.

Elżbieta Wieruszewska-Calistru

Gimnazială „Henryk Sienkiewicz” din localitate și a participa la ora de limba polonă predată de Maria Ostrowschi-Chahula și a cunoaște celelalte cadre didactice – a fost cu siguranță o experiență memorabilă pentru ei. În ultima zi, au avut ocazia de a vedea și de a învăța mult mai multe. Au vizitat mina de sare din Cacica unde familii poloneze au venit la muncă la sfârșitul secolului al XVIII-lea. În Poiana Micului au vizitat Școala Gimnazială „Krystyna Bochenek”, construită cu fonduri poloneze, iar în Pleșa, locuită exclusiv de polonezi, prin amabilitatea Ileanei Moldovan și a Jadvigăi Alexandrovici, au putut vedea o cameră tradițională recreată a unei vechi case poloneze. De asemenea, au gustat din produsele de patiserie ale doamnei Jadwiga, inclusiv din tradiționala „babulinka”. Bineînțeles, nu puteau să nu viziteze mănăstirea Voroneț.

Să sperăm că aceste ateliere vor deveni un eveniment ciclic și ne vom putea întâlni și anul viitor la următoarea ediție.

Trad. Iuliana Agneșca Dascălu

Foto: Elżbieta Wieruszewska-Calistru, Katarzyna Zalaszevska

Ziua Rodelor în comuna Moara

Pe data de 15 octombrie a.c., la parohia romano-catolică „Sf. Maximilian Maria Kolbe” din Moara, au avut loc Ziua Rodelor și sfințirea vitraliilor bisericii, evenimente la care au participat: ES Iosif Păuleț, episcop al diecezei de Iași, președintele Uniunii Polonezilor din România, deputatul Ghervazen Longher împreună cu soția Victoria Longher, primarul comunei Moara, Eduard Dziminski și soția sa Dana Dziminski, vicepreședintele Consiliului Județean Suceava Niculai Barbă împreună cu soția Maria Barbă, parohul bisericii „Sf. Maximilian Maria Kolbe” pr. Ionuț Pal, protopopul Protopopiatului Bucovinean pr. Marius Mihai Chiriloaei, inspectorul școlar pentru limba maternă polonă – prof. Cristina-Maria Albu, locuitorii comunei Moara și credincioșii catolici din Suceava și localitățile învecinate.

Festivitățile au început cu întâmpinarea oaspeților de către parohul bisericii „Sf. Maximilian Maria Kolbe” și de către primarul comunei Moara. Liturgia a fost oficiată de ES Iosif Păuleț, de pr. Ionuț Pal și de pr. Marius Mihai Chiriloaei. A urmat sfințirea vitraliilor bisericii „Sf. Maximilian Maria Kolbe”, a groti, a rodelor și bucatelor aduse de către locuitorii comunei Moara, ceremonial oficiat de către ES Iosif Păuleț.

Oficialitățile au luat cuvântul și l-au felicitat pe primarul comunei Moara, Eduard Dziminski și pe polonezii din comuna Moara pentru menținerea culturii și transmiterea obiceiurilor și tradițiilor din generație în generație.

A urmat un moment artistic susținut de ansamblul copiilor polonezi din Moara coordonați de inspectorul școlar pentru limba maternă polonă – prof. Cristina-Maria Albu. Evenimentul a continuat cu un picnic la care au participat toți cei prezenți, iar atmosfera a fost înfrumusețată de cântecele fanfarei din Moara.

Cristina-Maria Albu

Zdjęcia nadesłane przez autorkę | Fotografii trimise de către autoare

Dożynki w gminie Moara

15 października tr. w parafii pw. św. Maksymiliana Marii Kolbe w Moarze odbyły się święto plonów i uroczystość poświęcenia witraży w kościele. W wydarzeniach uczestniczyli biskup diecezji Jassy JE Iosif Păuleț, prezes Związku Polaków w Rumunii, poseł Gerwazy Longher z małżonką Victorią Longher, wójt gminy Moara Eduard Dziminski z żoną Daną Dziminski, wiceprzewodniczący Rady Województwa Suczawa Niculai Barbă wraz z małżonką Marią Barbă, proboszcz parafii pw. św. Maksymiliana Marii Kolbe ks. Ionuț Pal, stojący na czele Protopopiatu Bukowiny ks. Marius Mihai Chiriloaei, inspektor ds. języka polskiego ojczystego w Wojewódzkim Kuratorium Szkolnym Cristina-Maria Albu, mieszkańcy gminy Moara i katolicy z sąsiednich miejscowości.

Uroczystości rozpoczęły się od powitania gości przez proboszcza parafii pw. św. Maksymiliana Marii Kolbe i wójta gminy Moara. Mszy św. przewodniczył biskup Iosif Păuleț, a koncelebrowali ks. Ionuț Pal i ks. Marius Mihai Chiriloaei. Na zakończenie liturgii biskup Iosif Păuleț poświęcił witraże, grotę oraz plony przyniesione przez mieszkańców Moary.

Głos zabrali także zaproszeni goście i wyrazili swoje uznanie dla wójta gminy Moara Eduarda Dziminskiego oraz Polaków zamieszkających w Moarze za pielęgnowanie kultury i zwyczajów i przekazywanie ich kolejnym pokoleniom.

Wydarzenie uświetnił występ zespołu polonijnego z Moary, kierowanego przez inspektora ds. języka polskiego Cristinę-Marię Albu. Zakończył je piknik dla mieszkańców i gości przy dźwiękach orkiestry dętej z Moary.

Tłum. Elżbieta Wieruszewska-Calistru

Dyktando w Pojanie Mikuli

21 października w Szkole Podstawowej im. Krystyny Bochenek w Pojanie Mikuli po raz jedenasty spotkali się uczniowie szkół podstawowych i licealiści, aby zmierzyć się z polską ortografią. Wiadomym jest, że jest ona niełatwa, a mimo to niektórzy radzą sobie z nią doskonale. Ten doroczny konkurs ortograficzny Związek Polaków w Rumunii organizuje w Pojanie Mikuli, bo patronka tamtejszej szkoły stworzyła przed laty Ogólnopolskie Dyktando i przez całe swoje zawodowe życie działała między innymi na rzecz kultury języka polskiego. Ona także, będąc wówczas wicemarszałkiem Senatu RP, otworzyła w 2009 r. wybudowaną dzięki polskim funduszom szkołę w Pojanie Mikuli. Po jej tragicznej śmierci w katastrofie rządowego samolotu pod Smoleńskiem, dokładnie rok po otwarciu – 9 października 2010 r. – szkole nadano jej imię.

Concurs de ortografie la Poiana Micului

Pe data de 21 octombrie, la Școala Gimnazială „Krystyna Bochenek” din Poiana Micului, s-au întâlnit, pentru a unsprezecea oară elevi de la școlile gimnaziale și de la licee pentru a aborda ortografia poloneză. Este bine cunoscut faptul că aceasta nu este ușoară, și totuși unii se descurcă cu ea perfect. Uniunea Polonezilor din România organizează anual acest concurs de ortografie la Poiana Micului, pentru că patroana școlii de acolo a creat cu ani în urmă Dictarea Națională din Polonia și a activat de-a lungul vieții sale profesionale, printre altele, pentru a promova cultura limbii polone. De asemenea, în calitate de vicepreședinte al Senatului RP la acea vreme, a inaugurat în 2009 școala din Poiana Micului, construită cu fonduri din Polonia. După moartea sa tragică în catastrofa aviatică din apropiere de Smoleńsk, la exact un an de la inaugurare – pe 9 octombrie 2010 – școala a primit numele ei.

Podczas dyktanda uczniowie konkurowali ze sobą w dwóch kategoriach wiekowych. Teksty dyktand przypominały o niedawnym Dniu Edukacji Narodowej, który w Polsce przypada 14 października.

W tym samym czasie spotkali się nauczyciele języka polskiego i polskojęzyczni nauczyciele ze szkół z nauczaniem języka polskiego z inspektor ds. języka polskiego w Wojewódzkim Kuratorium Szkolnym Cristiną Marią Albu, aby omówić najważniejsze sprawy i zaplanować działania na bieżący rok szkolny. Nad przebiegiem konkursu i wydaniem werdyktu czuwał Dariusz Kasprzyk – lektor języka polskiego na Uniwersytecie Alexandra Ioana Cuzy w Jassach.

A oto wyniki.

W kategorii klas V-VIII miejsce I zajął Davide Vlăduț Balac z Pojany Mikuli, miejsce II – Paula Simona Longer z Nowego Sokońca, a miejsce III ex aequo Claudia Catargiu z Pojany Mikuli i Ewa Emilia Marculeac z Nowego Sokońca. Wyróżnienia otrzymali: Alexandra Pamparău, Tereza Hofman i David Catargiu z Pojany Mikuli oraz Claudia Chachula, Marian Dorosceac, Adelin Bălănică i Mario Bălănică z Nowego Sokońca.

W kategorii licealnej miejsce I zajęła Maria Monica Hofman z Pojany Mikuli, miejsce II – Albert Cohut, a miejsce III – Rafael Marculeac z Nowego Sokońca. Wyróżnienie otrzymała natomiast Karolina Longher z Suczawy.

Nagrody dla zwycięzców, wyróżnionych i uczestników ufundował Związek Polaków w Rumunii. Zwycięzcom i wyróżnionym serdecznie gratulujemy. Dziękujemy pięknie wszystkim uczestnikom i ich nauczycielom.

Elżbieta Wieruszewska-Calistru

*Foto: Ierzynka Michalina Luchiean,
Elżbieta Wieruszewska-Calistru*

În timpul concursului, elevii au concurat împărțiți în două categorii de vârstă. Textele dictărilor au amintit de recenta Zi Națională a Educației, care în Polonia se sărbătorește pe 14 octombrie.

În același timp, profesorii de limba polonă și profesorii vorbitori de limba polonă din școlile cu predare a limbii polone s-au întâlnit cu inspectorul de limba polonă din cadrul Inspectoratului Școlar Județean Suceava, Cristina Maria Albu, pentru a discuta cele mai importante probleme și pentru a planifica activitățile pentru anul școlar în curs. Desfășurarea concursului și pronunțarea verdictului au fost supravegheate de domnul Dariusz Kasprzyk, lector de limba polonă la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași.

Iată rezultatele.

La categoria claselor V-VIII, locul I a câștigat Davide Vlăduț Balac din Poiana Micului, locul II – Paula Simona Longer din Solonețu Nou, iar locul III – Claudia Catargiu din Poiana Micului împreună cu Ewa Emilia Marculeac din Solonețu Nou. Mențiuni au primit: Alexandra Pamparău, Tereza Hofman și David Catargiu din Poiana Micului, precum și Claudia Chachula, Marian Dorosceac, Adelin Bălănică și Mario Bălănică din Solonețu Nou.

La categoria de liceu, locul I a câștigat Maria Monica Hofman din Poiana Micului, locul II – Albert Cohut și locul III – Rafael Marculeac – amândoi din Solonețu Nou. Mențiune a primit Karolina Longher din Suceava.

Premiile pentru câștigători, pentru mențiuni și de participare au fost oferite de Uniunea Polonezilor din România. Felicitări câștigătorilor și tuturor celor premiați! Mulțumim elevilor și profesorilor lor pentru participare.

Trad. Ștefania Carmen Zielonka

– Dlaczego wybrałaś Polskę? – słyszę w głowie głos mojego taty.

– Bo ona wybrała mnie.

Tak czułam zarówno w momencie, kiedy naszło mnie pierwszy raz pragnienie, żeby uczyć się polskiego, jak i potem, gdy dowiedziałam się, że mój uniwersytet oferuje kursy języka polskiego, i w końcu wówczas, kiedy dano mi szansę pojechać do Polski, zanim nawet zdążyłam o tym pomyśleć.

Zostałam przyjęta na szkołę letnią organizowaną przez Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej. Tak oto 2 lipca już znalazłam się w Lublinie, mieście we wschodniej Polsce. To miejsce, w którym czasami jeże spacerują po ulicach, a w stołówce podają ziemniaki niemal każdego dnia. Tam wszyscy się spotkaliśmy – studenci z czterech stron świata, z Tanzanii i Indonezji, Chorwacji czy Ameryki. Nieważne skąd przyjechaliśmy, ważny był cel podróży. Byliśmy nieznajomymi w obcym kraju, który jednak darzyliśmy sentymentem, przybyszami ze zbyt ciężkimi bagażami i otwartymi sercami.

W poniedziałek dostaliśmy plan zajęć: rano, po śniadaniu, odbywały się kursy językowe, a następnie wykłady o kulturze, historii lub literaturze polskiej. Po obiedzie zawsze czekały na nas różne aktywności: śpiewanie piosenek, tańce lub filmy polskie. W weekend jeździliśmy na wycieczki, w czasie których mieliśmy okazję odkrywać najwspanialsze miejsca w regionie: zwiedziliśmy Pałac Zamoyskich w Kozłówce z jego pięknymi ogrodami, gdzie mieszkają pawie, pływaliśmy statkiem po Wiśle i podziwialiśmy ogród botaniczny uniwersytetu. Nie czułabym, że naprawdę jestem w Polsce, gdyby nie podawali nam pierogów na kolację.

Pół godziny spacerem od akademika znajduje się Stare Miasto, dusza całego Lublina. W budynkach zachowujących urok architektury opuszczonej przez teraźniejszość odbijają się odległe wieki i cofasz się w czasie, daleko w przeszłość, gdzie prawda miesza się z legendą. Widoczny w herbie Lublina koziołek ma swoją historię: w dawnych czasach ludzie chroniący się przed atakiem Tatarów wyżywili swoje dzieci tylko dlatego, że zabrali ze sobą kozę. Później, gdy wybrali ją jako symbol swojego miasta, znaleźli malarza, którego poprosili o namalowanie herbu. On jednakże namalował kozła zamiast kozy i od tamtego czasu w herbie widnieje kozioł. Dzisiaj, spacerując po starym mieście, jeśli ma się oczy dookoła głowy, można dostrzec małe figurki

– De ce ai ales Polonia? – aud în minte glasul tatălui meu.

– Pentru că ea m-a ales pe mine.

Așa am simțit în momentul când m-a încercat prima dată dorința de a învăța limba polonă, doar ca mai târziu să aflu că universitatea mea oferă cursuri de limbă polonă, și atunci când mi s-a oferit șansa de a merge în Polonia înainte ca măcar să dau glas acestui gând.

Am fost acceptată să iau parte la cursurile școlii de vară organizate de Universitatea „Maria Curie-Skłodowska”. Astfel, pe data de doi iulie mă găseam deja în Lublin, un oraș din estul Poloniei. Este un loc unde uneori aricii se plimbă pe stradă și unde la cantină se servesc cartofi aproape în fiecare zi. Acolo ne-am reunit cu toții, studenți din cele patru colțuri ale lumii, din Tanzania și Indonezia, Croația sau America. Nu conta de unde venim, ci doar scopul călătoriei. Eram niște necunoscuți într-o țară străină, însă căreia îi purtăm drag, sosiți acolo numai cu bagaje prea pline și inimile deschise.

Luni am primit orarul: dimineata, după micul-dejun, lecții de limba polonă urmate de cursuri despre cultura, istoria sau literatura polonă. După prânz mereu ne așteptau diferite activități: cântece, dansuri sau filme poloneze. În weekend am mers în excursii, în care am avut ocazia de a descoperi cele mai minunate locuri din regiune: am vizitat Palatul familiei Zamoyski din Kozłówka cu grădinile sale frumoase unde trăiesc păuni, am mers cu barca pe Vistula și am admirat Grădina Botanică a universității. Și nu aș fi simțit că sunt cu adevărat în Polonia, dacă nu ne-ar fi servit *pierogi* la cină.

La jumătate de oră de cămin se găsește Centrul Vechi, sufletul întregului Lublin. În clădirile, păstrând farmecul arhitecturii abandonate de prezent, se reflectă veacurile apuse și te întorci în timp, de parte, unde realitatea nu se distinge de legendă. Țapul care împodobește stema Lublinului are propria poveste: cu mult timp în urmă, oamenii care au fugit de un atac al tătarilor și-au putut hrăni copiii doar pentru că au luat cu ei o capră. Mai târziu, alegând capra drept simbol al orașului lor, au găsit un pictor, căruia i-au cerut să picteze stema. Însă el a pictat un țap în loc de capră, iar din acea clipă au păstrat țapul pe stemă. Astăzi, plimbându-te prin Centrul Vechi, dacă stai cu ochii în patru, poți zări statuete mici de metal ale țapilor, iar dacă le atingi, promit să îți aducă noroc. Însă nu te încumeta să atingi Piatra

koziółków. Jeśli się ich dotknie, przynoszą szczęście. Niech jednak nikt się nie waży dotknąć kamienia nieszczęścia. Dlaczego? To chyba już wyjaśnia sama jego nazwa. Dawno temu na tym kamieniu kat ścinał toporem głowy osobom skazanym na śmierć. Koniecznie trzeba odwiedzić lubelski zamek, gdzie znajduje się obraz Jana Matejki „Unia Lubelska”.

Lublin to miasto, w którym nie da się nudzić, bo zawsze można znaleźć sposób na spędzenie czasu. Przez mój cały pobyt w Lublinie, każdej nocy można było pójść do „kina pod gwiazdami” i oglądać filmy w plenerze, a wieczorem kilka razy zorganizowano koncerty.

Nie poznałam tylko Polski, ale też wielu ludzi z innych krajów i dowiedziałam się ciekawych rzeczy o innych kulturach. Dopiero na koniec człowiek uzmysławia sobie, że nigdzie indziej, nigdy więcej nie zaistnieją już okoliczności, które nas wszystkich zgromadziły, abyśmy podzielili te doświadczenia; że to coś tak wyjątkowego, że nie może się powtórzyć. Zostały tylko pięknie wspomnienia, które teraz wydają mi się obce w mojej własnej pamięci, wśród innych myśli, w domu, w moim codziennym życiu.

Ioana-Georgiana Burlacu

Zdjęcia nadesłane przez autorkę | Fotografii trimise de către autoare

Ioana-Georgiana Burlacu – studentka III roku filologii rumuńskiej i angielskiej na Uniwersytecie Alexandru Ioana Cuzy w Jassach, słuchaczka lektoratu języka polskiego na UAIC.

Ioana-Georgiana Burlacu – studentă în anul III la filologie română și engleză la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, studentă la Lectoratul de limba polonă din cadrul UAIC.

KRONIKA BUKOWIŃSKICH POLAKÓW

1899

CRONICA POLONEZILOR BUCOVINENI

PAŹDZIERNIK

10.01. – Czerniowce: Tego dnia zapowiedziano lustrację m.in. bukowińskich kół TSL w Czerniowcach, Serecie i Suczawie przez prezesa dr. Bandurskiego, a następnie konferencję z wybitniejszymi osobistościami bukowińskich Polaków „celem poznania potrzeb i kierunku działalności naszej na polu szkolnictwa ludowego”.

10.01. – Czerniowce, tor wyścigowy Klubu Cyklistów: Przy dźwiękach orkiestry wojskowej wyścigi kolarskie z udziałem członków klubu.

10.01. – Stanisławów: Posiedzenie członków wydziału VII Okręgu Towarzystw Sokolich.

10.01. – Czartoryja, majątek Rudkowskich: Festyn z powodu odznaczenia wieloletniego rejenta Rudkowskiego Orderem Franciszka Józefa.

OCTOMBRIE

10.01. – Cernăuți: În acea zi, a fost anunțat un control, printre altele, a cercurilor bucovinene SȘP din Cernăuți, Siret și Suceava de către președintele dr. Bandurski, iar mai apoi o conferință cu personalități marcante ale polonezilor din Bucovina „pentru a afla nevoile și direcția activităților noastre în domeniul educației populare”.

10.01. – Cernăuți, pista de curse a Clubului Cicliștilor: În sunetul fanfarei militare, au avut loc curse de ciclism, cu participarea membrilor Clubului.

10.01. – Ivano-Frankivsk: A avut loc întâlnirea membrilor consiliului de conducere din cadrul Districtului VII al Societăților Șoimilor.

10.01. – Ceartoria, moșia familiei Rudkowski: A avut loc festinul prilejuit de decorarea lui Rud-

10.02. – Czerniowce: Początek zapisów na pięciomiesięczny kurs krawiectwa damskiego i szycia bielizny.

10.06. – Czerniowce, siedziba TPBPiCP: Posiedzenie tutejszego Koła Pań TSL obradujące nad niezbędnym utworzeniem Bursy Polskiej w Czerniowcach. Wybrano na tymczasowego sekretarza Bronisława Kryczyńskiego (słuchacz filozofii) w miejsce Patlewiczowej, która z braku czasu złożyła urząd sekretarki.

10.07. – Czetniowce, kościół OO. Jezuitów: Ślub dr. Edmunda Ciszki (lekarz w Śniatynie) i Marii Stupnickiej (cóрка Konstantego i Franciszki z Gertsmanów Stupnickich).

10.07. – Żadowa: Spaliły się tartak i młyn hr. Della Scala wartości ok. 600 złr.

10.08. – Czerniowce, redakcja „Gazety Polskiej”: Odtąd członkiem redakcji Bronisław Kryczyński, który będzie pisał „pogadanki” o wszystkich najżywotniejszych sprawach bukowińskich Polaków. Zaproszono do współdziałania czytelników „Gazety Polskiej”.

10.08. – Czerniowce, sala Czytelni Polskiej: Urządzone przez tutejszą „Gwiazdę” przedstawienia amatorskie kilku jednoaktówek.

10.08. – Czerniowce – Mihuczeny: „Gazeta Polska” tego dnia powiadomiła, że Witold hr. Wolański z Mihuczen ufundował stypendia na rok szkolny 1899/1900 dwóm katoliczkom – Michalinie Terleckiej (cóрка Józefa i Eugenii Terleckich w Czerniowcach) oraz Wandzie Kruszelnickiej (cóрка Leona i Malwiny Kruszelnickich).

10.08. – Czerniowce, Hotel Centralny: Zjazd koleżeński maturzystów czerniowieckiego gimnazjum wyższego w dziesięciolecie egzaminu dojrzałości.

10.09. – Czerniowce, siedziba TPBPiCP: Posiedzenie Politycznego Koła Polskiego pod przewodnictwem radcy dworu Wisłockiego z udziałem Adolfa Wiesiołowskiego, posła na sejm krajowy.

10.10. – Lwów, Uniwersytet: Otwarcie roku akademickiego przemówieniem rektora dr. Władysława Abrahama oraz odczytem ks. dr. Fijałka „O znaczeniu i pierwszych profesorach Uniwersytetu Krakowskiego w XIV i XV wieku”.

10.12. – Czerniowce, Uniwersytet: Tego dnia „Gazeta Polska” podała wiadomość o przewidzianej do budowy budynku mieszczącego aulę i bibliotekę, na co rząd przeznaczył 8 tys. złr.

10.12. – Czerniowce, wyższe gimnazjum: Tego dnia „Gazeta Polska” doniosła, że w tutejszym wyższym

kowski, regent de mai mulți ani, cu Ordinul Franz Joseph.

10.02. – Cernăuți: Au început înscrierile pentru un curs de cinci luni de croitorie pentru femei și cusut de lenjerie.

10.06. – Cernăuți, sediul APAF și L: A avut loc ședința Cercului de Doamne al SȘP din localitate, care a deliberat asupra necesității înființării Internatului Polonez la Cernăuți. Bronisław Kryczyński (student la filozofie) a fost ales secretar temporar în locul doamnei Patlewicz, care a demisionat din lipsă de timp.

10.07. – Cernăuți, biserica Fraților Iezuiți: A avut loc nunta dr. Edmund Ciszka (medic în Sneatin) și a Mariei Stupnicka (fica lui Konstantin și a Franciszkăi, născută Gertsman Stupnicka).

10.07. – Jadova: A avut loc un incendiu la fabrica de cherestea și moara contelui Della Scala. Pierderile au fost în valoare de aproximativ 600 de florini.

10.08. – Cernăuți, redacția „Gazetei Polone”: De acum înainte, Bronisław Kryczyński va fi membru al redacției și va scrie „povestiri” despre toate problemele vitale ale polonezilor din Bucovina. Cititorii revistei „Gazeta Polonă” au fost invitați să colaboreze.

10.08. – Cernăuți, sala Societății Polone de Lectură: Asociația Meșteșugarilor Polonezi „Gwiazda” a organizat reprezentații de amatori ale mai multor piese de teatru într-un singur act.

10.08. – Cernăuți – Mihuceni: „Gazeta Polonă” din aceea zi a raportat că Witold Wolański, conte de Mihuceni a finanțat burse pentru anul școlar 1899/1900 pentru două femei catolice – Michalina Terlecka (fica lui Józef și Eugenia Terlecki din Cernăuți) și Wanda Kruszelnicka (fica lui Leon și Malwina Kruszelnicki).

10.08. – Cernăuți, Hotelul Central: A avut loc reuniunea colegială a absolvenților Gimnaziului Superior din Cernăuți cu ocazia celei de-a zecea aniversări de la susținerea examenului de bacalaureat.

10.09. – Cernăuți, sediul APAF și L: A avut loc ședința Cercului Politic Polonez sub conducerea consilierului de curte Wisłocki, la care a participat Adolf Wiesiołowski, membru al Seimului Național.

10.10. – Liov, Universitate: A avut loc deschiderea anului universitar cu un discurs a rectorului, dr. Władysław Abraham și o prelegere a pr. dr. Fijałek „Despre importanța și primii profesori ai Universității din Cracovia în secolele XIV și XV”.

10.12. – Cernăuți, Universitate: În aceea zi, „Gazeta Polonă” a raportat știrea despre o extindere planificată a clădirii care adăpostește auditoriul și biblioteca, pentru care guvernul a alocat 8 mii de florinii.

gimnazjum otworzono nowy oddział pierwszej klasy dla 48 uczniów.

10.13. – Czerniowce: Wydział TPBPiCP na swym posiedzeniu w uznaniu zasług swego członka Klemensa Kołakowskiego uchwalił nabyć jego portret i umieścić w swym lokalu oraz wziąć gremialny udział w pożegnaniu na dworcu kolejowym.

10.13. – Czerniowce, Hotel Centralny: Uroczystość pożegnalna Klemensa Kołakowskiego, opuszczającego Czerniowce.

10.14. – Czerniowce: Po siedemnastu latach wyteżonej pracy dla bukowińskich Polaków oraz innych narodowości Klemens Kołakowski opuścił Czerniowce udając się na stałe do Lwowa. Wdzięczni rodacy godnie pożegnali go jako wielce zasłużonego przywódcę duchowego. Dali temu wyraz przemawiający w ich imieniu radca dworu Wisłocki (w imieniu Koła Polskiego i TPBPiCP) oraz Władysław Sołtyński (w imieniu wszystkich bukowińskich Polaków).

10.<15. – Czerniowce, Rada Miejska: Komisja szkolna tej Rady załatwiła po myśli Polaków sprawę nauki religii w języku polskim w miejscowym liceum żeńskim.

10.<15. – Sadogóra: Gospoda Polska i tutejsi Polacy pożegnali Klemensa Kołakowskiego.

10.15. – Czerniowce – Lwów: Tego dnia „Gazeta Polska” podała wiadomość o przeniesieniu się do Lwowa ze względów rodzinnych Klemensa Kołakowskiego, redaktora naczelnego i wydawcy „Gazety Polskiej”, co nie pociągnie zmian w wydawnictwie i jego udziału w nim.

10.15. – Czerniowce: W tutejszej „Bukowynie” (nr 118) ukazała się notatka kronikarska głosząca zupełnie odmienną opinię niż cała prasa czerniowiecka o Klemensie Kołakowskim jako człowieku i dziennikarzu.

10.17. – Czerniowce: Po dwumiesięcznej przerwie rozpoczęto ćwiczenia gimnastyczne sokołów, które pod kierunkiem naczelnika Sadowskiego miały odbywać się trzy razy w tygodniu, tj. we wtorki, czwartki i soboty w godzinach 20:00-21:00.

10.<19. – Czerniowce – Lwów: Kajetan Golczewski, który przez wakacje kierował redakcją „Gazety Polskiej”, zjednał sobie „szczerze uznanie i niekłamana sympatię tutejszej Polonii”, został mianowany zastępcą nauczyciela w c.k. wyższej szkole realnej we Lwowie.

10.20. – Czerniowce, siedziba Czytelni Polskiej: Otwarcie kasyna.

10.12. – Cernăuți, gimnaziul superior: În acea zi, „Gazeta Polonă” a raportat că la gimnaziul superior de aici a fost deschisă o nouă clasă întâi pentru 48 de elevi.

10.13. – Cernăuți: În cadrul ședinței sale, consiliul de conducere al APAF și L, în semn de recunoaștere a meritelor membrului său, Klemens Kołakowski, a hotărât să achiziționeze portretul acestuia și să îl plaseze în sediul său, precum și să ia parte la despărțirea colectivă de la gară.

10.13. – Cernăuți, Hotelul Central: A avut loc ceremonia de rămas bun a lui Klemens Kołakowski, care pleca din Cernăuți.

10.14. – Cernăuți: După șaptesprezece ani de muncă intensă pentru polonezii din Bucovina și alte naționalități, Klemens Kołakowski a plecat din Cernăuți la Liov. Compatrioții recunoscători și-au luat rămas bun cum se cuvine de la liderul lor spiritual. În numele tuturor, recunoștință a exprimat consilierul de curte Wisłocki (în numele Cercului Polonez și al APAF și L) și Władysław Sołtyński (în numele tuturor polonezilor din Bucovina).

10.<15. – Cernăuți, Consiliul Orășenesc: Comisia școlară a acestui Consiliu, la intenția polonezilor, a rezolvat chestiunea predării religiei în limba polonă la liceul de fete din localitate.

10.<15. – Sadogura: Hanul Polonez și polonezii de aici și-au luat rămas bun de la Klemens Kołakowski.

10.15. – Cernăuți – Liov: În acea zi, „Gazeta Polonă” a informat despre mutarea la Liov, din motive familiale, a lui Klemens Kołakowski, redactor-șef și editor al „Gazetei Polone”, ceea ce nu va atrage după sine nicio schimbare la nivelul editurii și contribuției la aceasta.

10.15. – Cernăuți: În revista „Bukowyna” (nr. 118) din localitate a apărut o notă de presă care proclama o cu totul altă părere decât cea a întregii prese din Cernăuți despre Klemens Kołakowski ca om și jurnalist.

10.17. – Cernăuți: După o pauză de două luni, au început exercițiile de gimnastică ale șoimilor, care urmau să aibă loc, sub conducerea șefului Sadowski, de trei ori pe săptămână, adică marțea, joia și sâmbăta în intervalul de timp 20:00-21:00.

10.<19. – Cernăuți – Liov: Kajetan Golczewski, care în timpul vacanței de vară a condus redacția „Gazetei Polone” câștigând „aprecierea sinceră și simpatia nemărginită a comunității poloneze din localitate”, a fost numit profesor adjunct la școala superioară reală imperial-regală din Liov.

10.20. – Cernăuți, sediul Societății Polone de Lectură: A avut loc deschiderea cazinoului.

10.21. – Kraków, kościół OO. Kapucynów: Ślub kompozytora i muzyka prof. Mieczysława Ottona Żukowskiego z Czerniowiec oraz panny Jadwigi (córnka Henrykostwa Grabowskich z Krakowa).

10.22. – Borszczów: Sokola uroczystość ku czci Tadeusza Kościuszki.

10.22. – Czerniowce: Tego dnia redakcja „Gazety Polskiej” powiadomiła czytelników, że lwowski literat Kazimierz Wróblewski przyrzekł zasilać swymi pracami dział literacki, a ks. Boc nadal będzie wspierał pismo swoimi pracami.

10.23. – Biała, Czytelnia Polska: Tutejsza Czytelnia Polska urządziła przedstawienie sceny więziennej aktu IV „Mazepy” Juliusza Słowackiego z udziałem M. Przybyłkówny i M. Tarasiewiczza – artystów teatru krakowskiego oraz komedię Gawalewiczza „Guzik”. Ponadto Tarasiewiczz deklamował „Orła” Czerwińskiego.

10.<26. – Kraków: Uroczysty obchód 50-lecia twórczości literackiej oraz dziennikarsko-publicystycznej Emila Borkowskiego, redaktora „Diabła”. Przemawiali m.in.: Ludomir Benedyktowicz (powstaniec 1863 r.), Michał Bałucki (w imieniu literatów), Józef Rychter (w imieniu młodszych dziennikarzy i publicystów). Polki wręczyły jubilatowi wieniec laurowy.

10.26. – Czerniowce: Na posiedzeniu wydziału „Gwiazdy” postanowiono włączyć się w organizację listopadowych obchodów w Czerniowcach oraz poprosić swego kuratora Klemensa Kołakowskiego, aby reprezentował czerniowiecką „Gwiazdę” na uroczystych obchodach w Przemyśle.

10.27. – Czerniowce, Czytelnia Polska: Posiedzenie wydziału TPBPiCP m.in. poświęcone omówieniu sprawy Bursy Polskiej w związku z pismem prof. dr. Henryka Kadyi, prezesa galicyjskiego komitetu Bursy Polskiej im. A. Mickiewicza w Czerniowcach. Ponadto postanowiono uruchomić cykl wykładów popularnych od początku grudnia.

10.27. – Czerniowce: Walne zgromadzenie związku lekarzy bukowińskich poświęcone zmianie statutu. Najprawdopodobniej tego dnia wybrano członków i zastępców Bukowińskiej Izby Lekarskiej. Pośród wybranych zastępców znaleźli się Polacy: dr Józef Bohosiewicz, dr Stanisław Kwiatkowski, Bronisław Majerski.

10.<29. – Czerniowce: Tego dnia „Gazeta Polska” wezwała rodaków, aby zamiast składania kosztownych wieńców i oświetlenia grobów składali ofiary na rzecz ubogich i głodujących, pozostających pod opieką sekcji dobroczynności TPBPiCP.

10.21. – Cracovia, biserica Fraților Capucini: A avut loc nunta compozitorului și muzicianului, prof. Mieczysław Otton Żukowski din Cernăuți și a domnișoarei Jadwiga (fiica lui Henryk Grabowski din Cracovia).

10.22. – Borșiv: A avut loc ceremonia șoimilor în onoarea lui Tadeusz Kościuszko.

10.22. – Cernăuți: În acea zi, redacția revistei „Gazeta Polonă” a anunțat cititorii că scriitorul Kazimierz Wróblewski din Liov a promis că va contribui la secțiunea literară cu lucrările sale, iar pr. Boc va continua să susțină revista cu textele sale.

10.23. – Bila, Societatea Polonă de Lectură: Societatea Polonă de Lectură din localitate a organizat o reprezentație a scenei închisorii din actul IV al piesei „Mazepa” de Juliusz Słowacki, cu participarea M. Przybyłkówny și M. Tarasiewicz – artiști ai teatrului din Cracovia, și a comediei „Guzik” de Gawalewicz. În plus, Tarasiewicz a recitat poezia „Orzeł” de Czerwiński.

10.<26. – Cracovia: A avut loc celebrarea festivă a 50 de ani de activitate literară și jurnalistică a lui Emil Borkowski, redactor al revistei „Diabel”. Printre vorbitori s-au numărat: Ludomir Benedyktowicz (insurgent din anul 1863), Michał Bałucki (în numele literaților), Józef Rychter (în numele tinerilor jurnaliști și publiciști). Femeile poloneze i-au oferit sărbătoritului o cunună de lauri.

10.26. – Cernăuți: În cadrul unei ședințe a consiliului de conducere a Asociației Meșteșugarilor Polonezi „Gwiazda” s-a hotărât să se implice în organizarea celebrărilor din noiembrie la Cernăuți și să-i ceară tutorelui său, Klemens Kołakowski, să reprezinte Asociației Meșteșugarilor Polonezi „Gwiazda” din Cernăuți la sărbătorile festive din Przemyśl.

10.27. – Cernăuți, Societatea Polonă de Lectură: A avut loc ședința departamentului APAF și L, dedicată, printre altele, discuției despre Internatul Polonez, în legătură cu o scrisoare din partea prof. dr. Henryk Kadya, președintele comitetului galician al Internatului Polonez „A. Mickiewicz” din Cernăuți. În plus, s-a decis lansarea unei serii de conferințe populare de la începutul lunii decembrie.

10.27. – Cernăuți: A avut loc adunarea generală a Asociației Medicilor din Bucovina dedicată modificării statutului. Cel mai probabil, în această zi au fost aleși membrii și adjuncții Asociației Medicilor din Bucovina. Printre adjuncții aleși se aflau polonezii: dr. Józef Bohosiewicz, dr. Stanisław Kwiatkowski, Bronisław Majerski.

10.<29. – Cernăuți: În acea zi, „Gazeta Polonă” a făcut apel la compatrioți ca în loc să depună coroane scumpe și să lumineze mormintele, să ofere

10.<29. – Kołomyja: Poseł do Rady Państwa szambelan dr Henryk Wielowiejski kandydatem na posła do sejmu galicyjskiego.

10.29. – Baniłów n. Czeremoszem: Tego dnia w „Gazecie Polskiej” Krzysztof Bohosiewicz w imieniu biedaków, którym pomagał sędzia Krystel, podziękował za jego ofiarną pomoc prawną i pracę na rzecz ubogich.

10.29. – Czerniowce: Tego dnia „Gazeta Polska” zapowiedziała, iż uchwałą Rady Miejskiej od półroczna Polki z gimnazjum żeńskiego będą miały religię w języku ojczystym, na co przekazano 200 kor., oraz że wszystkie organizacje polskie uczestniczą w przygotowaniach obchodu uroczystości listopadowej.

10.29. – Czerniowce: Administracja „Gazety Polskiej” poleciła czytelnikom wydany przez Karola Miarkę Kalendarz Mariański, do nabycia w administracji.

Jan Bujak – Kraków

donacji pentru cei săraci și înfometați aflați în grija secției de caritate a APAF și L.

10.<29. – Colomeea: Deputat la Consiliul de Stat, șambelanul dr. Henryk Wielowiejski a candidat pentru Seimul din Galiția.

10.29. – Bănila pe Ceremuș: În acea zi, în „Gazeta Polonă”, Krzysztof Bohosiewicz i-a mulțumit judecătorului Krystel, în numele celor săraci care au fost ajutați de acesta, pentru asistența juridică dedicată și pentru activitatea sa în favoarea celor săraci.

10.29. – Cernăuți: În acea zi, „Gazeta Polonă” a anunțat că, printr-o hotărâre a Consiliului Orășenesc, începând cu jumătatea anului, elevii poloneze de liceu vor face orele de religie în limba maternă, pentru care au fost donate 200 de coroane, și că toate organizațiile poloneze participă la pregătirile prilejuite de sărbătoarea din noiembrie.

10.29. – Cernăuți: Conducerea „Gazetei Polone” a recomandat cititorilor săi Calendarul Marian, publicat de Karol Miarka, care poate fi cumpărat de la administrație.

Trad. Ștefania Carmen Zielonka

KALENDARIUM ROCZNIC 2023 CALENDARUL ANIVERSĂRILOR

LISTOPAD

1 XI – 105. rocznica urodzin **Tadeusza Brzozowskiego** (1918-1987), malarza i pedagoga; **130.** rocznica śmierci **Jana Matejki** (1838-1893), malarza;

4 XI – 90. rocznica śmierci **Janiny Kossak-Peleńskiej** (1875-1933), poetki, pisarki;

7 XI – 80. rocznica urodzin **Krystiana Lupy** (1943), reżysera teatralnego;

8 XI – 100. rocznica urodzin **Józefa Hena** (1923), pisarza, publicysty, dramaturga, scenarzysty i reportażysty żydowskiego pochodzenia;

9 XI – 150. rocznica urodzin **Tadeusza Micińskiego** (1873-1918), poety, dramatopisarza, prozaika i publicysty;

10 XI – 350. rocznica śmierci **Michała Korybuta Wiśniowieckiego** (1640-1673), króla Polski;

11 XI – 90. rocznica urodzin **Stanisława Janickiego** (1933), krytyka filmowego;

12 XI – 125. rocznica urodzin **Leopolda Okulickiego** (1898-1946), generała, komendanta głównego Armii Krajowej;

13 XI – 80. rocznica urodzin **Włodzimierza Korcza** (1943), kompozytora i aranżera;

NOIEMBRIE

1 XI – 105 ani de la nașterea lui **Tadeusz Brzozowski** (1918-1987), pictor și pedagog; **130** de ani de la moartea lui **Jan Matejko** (1838-1893), pictor;

4 XI – 90 de ani de la moartea **Janinei Kossak-Peleńska** (1875-1933), poetă, scriitoare;

7 XI – 80 de ani de la nașterea lui **Krystian Lupa** (1943), regizor de teatru;

8 XI – 100 de ani de la nașterea lui **Józef Hen** (1923), scriitor, publicist, dramaturg, scenarist și reporter de origine evreiască;

9 XI – 150 de ani de la nașterea lui **Tadeusz Miciński** (1873-1918), poet, dramaturg, prozator și publicist;

10 XI – 350 de ani de la moartea lui **Michał Korybut Wiśniowiecki** (1640-1673), rege al Poloniei;

11 XI – 90 de ani de la nașterea lui **Stanisław Janicki** (1933), critic de film;

12 XI – 125 de ani de la nașterea lui **Leopold Okulicki** (1898-1946), general, comandantul suprem al AK (Armia Krajowa – Armata Teritorială);

13 XI – 80 de ani de la nașterea lui **Włodzimierz Korcz** (1943), compozitor și aranjour;

14 XI – 145. rocznica urodzin **Leopolda Staffa** (1878-1957), poety;
18 XI – 80. rocznica urodzin **Łukasza Turskiego** (1943), fizyka i popularyzatora nauki;
19 XI – 70. rocznica urodzin **Bronisława Maja** (1953), poety i krytyka literackiego;
20 XI – 80. rocznica urodzin **Marka Tomaszewskiego** (1943), pianisty; 25. rocznica śmierci **Mariana Brandysa** (1912-1998), pisarza i publicysty;
22 XI – 95. rocznica urodzin **Antoniego Czubińskiego** (1928-2003), historyka;
23 XI – 90. rocznica urodzin **Krzysztofa Pendereckiego** (1933-2020), kompozytora i dyrygenta;
25 XI – 185. rocznica powstania **Biblioteki Polskiej w Paryżu** (1838);
28 XI – 75. rocznica urodzin **Agnieszki Holland** (1948), reżyser i scenarzystki filmowej;
29 XI – 100. rocznica urodzin **Krzysztofa Borunia** (1923-2000), pisarza science-fiction, popularyzatora nauki;
30 XI – 155. rocznica śmierci **Hipolita Cegielskiego** (1815-1868), przemysłowca i działacza społecznego.

14 XI – 145 de ani de la nașterea lui **Leopold Staff** (1878-1957), poet;
18 XI – 80 de ani de nașterea lui **Łukasz Turski** (1943), fizician și protomom al științei;
19 XI – 70 de ani de la nașterea lui **Bronisław Maj** (1953), poet și critic literar;
20 XI – 80 de ani de la nașterea lui **Marek Tomaszewski** (1943), pianist; 25 de ani de la moartea lui **Marian Brandys** (1912-1998), scriitor și publicist;
22 XI – 95 de ani de la nașterea lui **Antoni Czubiński** (1928-2003), istoric;
23 XI – 90 de ani de la nașterea lui **Krzysztof Penderecki** (1933-2020), compozitor și dirijor;
25 XI – 185 de ani de la înființarea **Bibliotecii Poloneze din Paris** (1838);
28 XI – 75 de ani de la nașterea **Agnieszkăi Holland** (1948), regizor și scenarist de film;
29 XI – 100 de ani de la nașterea lui **Krzysztof Boruń** (1923-2000), scriitor science-fiction, promotor al științei;
30 XI – 155 de ani de la nașterea lui **Hipolit Cegielski** (1815-1868), industriaș și activist social.

Pismo Związku Polaków w Rumunii | Revista Uniunii Polonezilor din România

POLONUS

ISSN 1223-4192

Str. Ion Vodă Viteazul nr 5

720034 Suceava

Tel./fax: +40 230 520355

redactia_polonus@yahoo.com

www.dompolski.ro

DTP | Druk | Tipar

Redaktor naczelny

Redactor-șef

Elżbieta Wieruszewska-Calistru

Kolektyw redakcyjny

Colectivul de redacție

Barbara Breabăn

Iuliana Agneșca Dascălu

Ștefania Carmen Zielonka

*Proiectul finansowany ze środków Kancelarii Prezesa Rady Ministrów
w ramach konkursu „Polonia i Polacy za Granicą 2023”.*

*Publikacja wyraża jedynie poglądy autorów i nie może być utożsamiana
z oficjalnym stanowiskiem Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.*

*Proiectul este finanțat din fondurile Cancelariei Președintelui Consiliului de Miniștri al RP
în cadrul concursului „Diaspora și Polonezii din Străinătate 2023”.*

*Publicația prezintă doar opiniile autorilor și nu poate fi identificată
cu poziția oficială a Cancelariei Președintelui Consiliului de Miniștri al RP.*

